

Apokarip

Ta jawén hawät do Jesus metä wät do ky n'aa hahÿh

¹ Jesus Kristo metëeh do hahÿ kerih doo, ta hä P'op Hagä Do anoo doo, ta hä h'yy ka'eeh doo, ta karom hedoo do sa hä tametëeh hyb n'aa nayyw hë hawät do pan'aa. Jesus Kristo mejō wät ääs ta mejūū do seeh, wë ÿÿ, ÿ ta karom Jowāw, er pooj jé hawät do ky n'aa er hä tapanäk hyb n'aa. ² Baad ÿ berii wät sahōnh hë hä ÿ tametëeh doo, ÿ hapäh doo. Hahÿ né hë P'op Hagä Do er tamaher'oot doo, baad hadoo do Jesus Kristo metëeh do na-ääj hë. ³ P'op Hagä Do ky n'aa edëng da jé hahÿ ta jawén hawät do ky n'aa ner'oot doo. Ky n'aa kedëng na-ääj hë jé hahÿ maa newëe doo, ky daheeh doo, edaa däk do hyb n'aa takajaa doo.

⁴⁻⁵ ÿ Jowāw, ÿ edëng Jesus hä h'yy ka'eeh do setsi hedoo do panang bä, Asija häd näng do häj n'aa bä habong doo. ÿ karën P'op Hagä Do awäd had'yyt doo, setsi hedoo do ta Sahee* tabag'ääs do tyng n'aa pa hab'ëeh do na-ääj hë, Jesus Kristo na-ääj hë raky en'yym bë hä, ÿ karën bë rah'yyb en'yym. Jesus Kristo né hë ti baad hadoo do her'oot doo. Tahajaa ji ky dahé bä taher'oot doo. Ti né hë jããm hë pooj jé dejëp do mahang ganä wät doo.† Sahōnh

* 1:4-5 P'op Hagä Do Sahee né hë tii. Setsi hedoo do P'op Hagä Do kyy kerih do hä takerii däg bä, baad had'op tahanäng pé tii. Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do Sahee baad had'op doo, tahanäng pé ti setsi ta Sahee. † 1:4-5 Jesus ganä wät do pooj jé ta wób ragenä boo né paawä, p'aa hënh radejëp. Jããm pooj jé Kristo dejëp do mahang ganä wät do nadajëb wät doo.

hē badāk hahỹỹ bā habong do sa wahē n'aa wahē n'aa né hē tii.

Tak'ēp ŷ j'aa etsē, ŷ weh'ēeh Jesus ēr hā kamahññ doo, tadajēp do hyb n'aa nesaa do ēr moo bok do hejój mahññh ēr tabedēēb wāt doo. ⁶ Tak'ēp ŷ j'aa etsē, ŷ wehēē had'yyt hē Jesus, ta karapee tabag'āās do ēēr, ēr hā tanoo doo. P'op Hagā Do ta Yb wē moo bok doo, ta hā hyb n'aa jew'yyk do ēēr, tan'oo bā. Taw'āāts hē takabajaa had'yyt hē. Taw'āāts hē sahōnh hē tabagāā had'yyt hē. ŷỹ. Tii d' né hē. Taw'āāts hē.

⁷ Bē hyb n'aa matakā da!

Ti awāt da Kristo wē puh gabarēeh do mahang.

Sahōnh hē rabahapāh da.

Baa ej'oooh do sii hē rabahapāh da.

Tii bā, sahōnh hē badāk hahỹỹ hā habong do a'oot da ta hyb n'aa.

ŷỹ. Tii d' né hē. Taw'āāts hē.

⁸ “ŷ né hē Aw-Pah, ŷ né hē Omekah. ŷ né hē jāām hē pooj jé hawāt doo, ŷ né hē tagadēēg ub hawāt doo”,[‡] nāng Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagā Do Sahōnh Hē Haj'ap Doo. “ŷ né hē da hē hawāt doo, p'ooj ub hawāt doo, hỹ jawén awād had'yyt doo”, nāng mäh.

Aj'yy hadoo do Jowāw bahapāh do ky n'aa hahỹỹh

⁹ ŷ Jowāw, bē hỹj hadoo doo, bē nemuun h'yyb jawyg gó ŷ gadoo ēr hā rarahejāā doo. Bē nemuun Jesus bag'āās do karapee hadoo do ŷỹh. Tsyt dēēg hā Pat-Mos hād

[‡] 1:8 Tii d' né hē Gereg kyy me: ŷ né hē Aw-Pah ŷ né hē Omekah. Gereg kyy me Aw-Pah m' pooj jé hawāt do rerih do retsén bā. Tagadēēg ub hadoo do retsén do ti Omekah. Ti hyb n'aa jāām hē pooj jé hawāt doo, tagadēēg ub hawāt doo, tahanāng pé tii.

näng doo hēnh majē ȳȳ ȳ rataj'oo gēēt, ȳ maher'ood hōm do hyb n'aa paa P'op Hagä Do ēr tamaher'oot doo, baad hadoo do Jesus metēeh do na-āāj hē. ¹⁰ Ta tii bā ȳ bawät bā, met'uuh hā, Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ēr hyb n'aa esee noo gó, P'op Hagä Do Sahee ȳ tah'yib mahūūm. Tii bā, ȳ jó dāk hēnh ȳ maa napäh tak'ēp hadoo do kyyh, torōm-bet ky hadoo do ¹¹ hahȳȳ da ky hadoo doo: “Ma kahé bäh kapōōs do hā merii da mahapäh doo. Tii bā mamejō hā ȳ h'y y ka'eeh do setsi hedoo do panang Asija häd näng do häj n'aa bā habong do sa wē. Mamejō Epeso, Es-Mirina, Peh-Gamo, Tijatira, Sar-Des, Piradepija, Raw-Diseej häd enäh do panang hēnh”, näng ta kyyh.

¹² Tii bā, jawén ȳ p'aa hēnh ȳ begāā wät ȳ bahapäh hyb n'aa jaa hā ȳ her'oot doo. Tii b' ȳ hapäh setsi ta bag tyng k'āāts tēg gabarēeh do s'ēēb. ¹³ Ta bag tyng mahang ȳ bahapäh aj'y y hadoo doo. Dawēēt ta saroor, ta tsyym hā tagadāk. K'āāts tēg gabarēeh do ta h'y yb mawyd. ¹⁴ Nu hōng. Hawak ta sēēn, kawad puw hawak do hadoo. Tak'ēp tabawak. Gabarēeh ta matym, tēēg hōō hadoo. ¹⁵ K'āāts tēg hahiin do hadēē jat do hadoo ta tsyym gabar'ēēng. Gawakaa do p'op hana do ky hadoo ta kyyh. ¹⁶ Ta moo hub me setsi sagōōh rapadēēk. Ta noo gó naa sēn-jeer sēd demuun hāw padēēk do ganyyh. Papȳȳj wasyk tak'ēp tagabarēeh do hadoo ta mamets gabarēeh.

¹⁷ Aj'y y y bahapäh bā, tūū ȳ badēē jat tii bā ta tsyym pa dajēp do hajad hōm do hadoo. Tii bā ta moo hub tadasooh hā ȳȳ, ti taky hadoo: “Eȳȳm manäh. Ȳ né hē jāām hē pooj jé hawät doo, ȳ né hē tagadēēg ub hawät doo. ¹⁸ Ȳ né hē Hedēb Had'yyt Doo. Ȳ dajēb né paawä, ȳ awäd had'yyt hē h̄ȳȳ k̄ä. Ȳ né hē dejēp do rababong bā, Ades häd näng

do tög wë däk doo”,[§] näng ta kyyh. ¹⁹ “Ti hyb n'aa merii mahapäh doo”, näng ta kyyh hä ÿÿ. “Merii mahapëë däk doo, mahapäh doo, ta jawén hana do pan'aa na-ãäj hë”, näng ta kyyh. ²⁰ “Öm ÿ maher'oot hÿÿ kä nyy d' tahanäng pé ta ti setsi hedoo do sagõõh moh ÿÿ gó mahapëë wät doo, setsi ta bag tyng daheeh”, näng mäh. “Setsi hedoo do sagõõh, setsi ääs hä ÿ h'yy ka'eeh do setsi hedoo do panang bä habong do hag'ääs doo. Setsi ta bag tyng, hä ÿ h'yy ka'eeh do setsi hedoo do panang bä habong doo”, näng ta kyyh.

2

Ta hä h'yy ka'eeh do Epeso panang bä habong do hä Jesus maher'oot do hahÿÿh

¹ Ti taky hadoo:

—Hahÿÿ da merii karom ÿÿ hä, hä ÿ h'yy ka'eeh do Epeso panang bä habong do hag'ääs do hä:

“Hahÿÿ setsi hedoo do sagõõh ta moo hub me padëek doo, setsi hedoo do ta bag tyng k'ääts tög gabarëeh do mahang hawät do kyyh: ² ÿ hapäh sahõnh hë bë moo bok doo. Tak'öp P'op Hagä Do wë bë moo bok ÿ hapäh. H'yy ganajëng doo me bë gadoo bë ahoop do ÿ hapäh. Dooch bë gadoo bä bë mahang nesaa do moo heb'ooch do ÿ hapäh. Bë metä wät, ÿ hapäh, nanäng ajyy daap men'yyh doo, 'Kristo mejüü do ää', hanäk doo. Daap ti ramenyyh bë hapëë däg kän. ³ H'yyb jawyg gó bë gado had'yyt hë baad nadoo do hëp ÿ n'aa bë ahoop doo. ÿ hapäh, ti dooch bë h'yy gejë hõm bä. ⁴ Ti hadoo né hë, sét hë ti ÿ ganen'aak bë hä: Dooch ÿ bë kamahän wäd bä,

[§] 1:18 Hahÿÿ d' Jesus hanäng péh tii: “ÿ né hë ti dejëp do hä mejüü doo. ÿ né hë ti her'oot do nyy da ÿ bad'oo Ades häd näng doo bä, dejëp do rababong bä habong do sa hä.”

pooj jé ŷ bē kamaññ wät doo da. ⁵ Ti hyb n'aa taw'ääts hē bē hyb n'aa newē ta ti tak'ēp bē es'ōōs doo, ŷ bē kamaññ wät doo. Taw'ääts hē bē t'yyd kameññ. P'aa hēnh bē moo boo baad hadoo do pooj jé bē moo bok do paah. Bē t'yyd kamaññ bā, ŷ da ana bē wē, ŷ ado hōm da bē bag tyng tabasoo doo bā naa. ⁶ Ti hadoo né hē, ti anäng na-ääj hē hahŷ baad bē bad'oo doo: Tak'ēp bē ganen'aak Nikoraw ma metēek do ky s'ūūt doo.* ŷ na-ääj hē tak'ēp ŷ ganen'aak tii.

⁷ “Bē sahōnh hē, bē maa newē hā ŷ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē kahet'aa do hā P'op Hagā Do Sahee maher'oot doo. Jé nesaa do hā j'aa ketsē do hā ŷ anoo da joom ji hed'ēep do ag tabepóh hyb n'aa, P'op Hagā Do panang bā hahäng doo.”†

Ta hā h'yy ka'eeh do Es-Mirina panang bā habong do hā Jesus maher'oot do hahŷh

⁸ Ti taky hadoo:

—Hahŷh da merii karom ŷh hā, hā ŷ h'yy ka'eeh do Es-Mirina panang bā habong do hag'ääs do hā:

“Hahŷh da jāām hē pooj jé hawät doo, tagadēeg ub hawät doo, dajēp do paah, p'aa hēnh ganā wät do kyyh: ⁹ ŷ hapäh bē hā rarahejāā doo. ŷ hapäh bē kas'uut. Bē kasuud né paawā, bē h'yyb gó ti anäng hajōng baad hadoo doo. ŷ hapäh Judah buuj wób bē raky n'aa rejāā doo, nesaa do bē ky n'aa ranoo doo. Judah buuj sa noo né paawā, dooh karapé haa heh'äät rado bā tii. Nesaa

* 2:6 Dooh ji hapēē wäd bā jaa ti Nikoraw. Jāām hē ji hapäh ta ky s'ūūt do ma met'ēek doo. Tahajaa mäh, sa nooh, ji awēē bā ta wób sa kabarii rahyb n'aa jew'yyk do tā n'aa. Tahajaa mä na-ääj hē ji h'yy karēn do sii ji bahe'ŷh. Jesus hā h'yy ka'eeh do mahang rakarēn rakamekuunh. † 2:7 Genesis 2.9

Do Yb karom né tii. ¹⁰ Bë eỹm manä bë ahoop do pan'aa. Bë wób radewäts b'ëëh da Dijab[‡] an'oo bä da, bë tametyy hyb n'aa, bë h'yy gejë hõm hyb n'aa paawä. Da hë had'yyt ub da ta ãh, ji moo sahõnh hë ta ãh bë da rano n'aa masoo doo. Taw'ãäts hë bë h'yy gejë hõm manä hã yỹ, bë radejëëb bä na-ãäj hë. Tii bä ỹ anoo da bë hã ji edëb heh'äät do ta sãm.

¹¹ “Bë sahõnh hë, bë maa newë hã ỹ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do hã P'op Hagä Do Sahee maher'oot doo. Jé nesaa do hã j'aa ketsë doo, dooh da tahob bä banesaa hënh, pawóp nuu me däg radejëp do kamaneënh doo.”[§]

*Jesus hã h'yy ka'eeh do Peh-Gamo panang bä habong do hã
Jesus maher'oot do hahỹh*

¹² Ti taky hadoo:

—Hahỹy da merii karom yỹ hã, hã ỹ h'yy ka'eeh do Peh-Gamo panang bä habong do hag'ãäs do hã:

“Hahỹy da sën-jeer séd demuun hãw padëëk do hanäng do kyyh: ¹³ Ỹ hapäh, Nesaa Do Yb mejũũ doo bä bë

[‡] 2:10 Gereg kyy me ramaneënh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'yyt doo”, tahanäng pé ti Dijab. [§] 2:11 Jesus hã ji h'yy kanae bä, ji hub dajëb bä, ji h'yyb tym dajëp hadoo na-ãäj hë ta jawén, tëëg hõõ hënh ji P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó. Ji h'yyb tym dajëp doo, dooh tagawatsig bä. Ji ahob had'yyt hë da. Ti hyb n'aa “pawóp nuu me däg radejëp doo” ta ti kamaneënh.

panang badäk. ** ÿ hapäh ta ti hejooñh bë hä. Ti hadoo né hë, dooh hä ÿ bë h'yy gejë hõm bä. Dooh noo gó bë eréd wäd hä ÿ bë h'yy ka'eeh doo. Bë seeh, aj'yy Ān-Tipas häd näng doo, baad had'yyt hë këh ÿ n'aa her'oot do paa bë panang bä, Nesaa Do Yb bawät bä radaj'ëep noo gó na-ãäj hë dooh bë eréd wäd hä ÿ bë h'yy ka'eeh doo.

¹⁴ “Ti hadoo né hë, ti anäng ta mahang ÿ ganen'aak doo: Ti anäng bë mahang Barām, p'ooj ub hawäd wät do metëek doo da habok doo. Isaraéw buuj majī sa wahë n'aa Barak häd näng do hä Barām metëeh paa nyy da tah'yyb tatuk Isaraéw buuj, nesaa do ramoo bok hyb n'aa. Tametëeh ta hä nyy d' tabad'oo kabarii tä n'aa Isaraéw buuj rabawëh hyb n'aa, nyy d' tabad'oo sa ÿym nadoo do sii raba'ÿÿh hyb n'aa, tak'ëp baad nado né paawä ta ti P'op Hagä Do matym gó. ¹⁵ Ti anäng na-ãäj hë bë mahang Nikoraw häd näng do karapee ma met'ëek do ky s'üüt doo. ¹⁶ Taw'ääts hë bë t'yyd kamehīn, bë eréd ta ti nesaa doo, bë gado manä ta ti hadoo do bë mahang. Bë t'yyd kamanehīn bä, nyyw hë ÿ ana da bë wë. Sën-jeer noh ÿÿ gó naa ganyyh doo me ÿ gawats'iik da bë mahang nesaa do moo bok doo. ††

¹⁷ “Bë sahõnh hë, bë maa newë hä ÿ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do hä P'op Hagä Do Sahee maher'oot doo. Jé nesaa do hä j'aa ketsë do hä, ÿ anoo

** 2:13 Ta tii bä Nesaa Do Yb mejüü tawén näng, Roma buuj sa wahë n'aa Sesa ramaneëehñ do tak'ëp panang buuj rahyb n'aa jew'yyk do hyb n'aa. Ta tii bä Jesus hä h'yy kana'eeh do tak'ëp rahyb n'aa jew'yyk na-ãäj hë sa kabarii wób, sa hä pé kabaj'aa doo. Sa kabarii rahyb n'aa jew'yyk panang buuj redoo né paawä, Nesaa Do Yb ti rahyb n'aa jew'yyk doo. Tak'ëp rarejäã paa tii bä Jesus hä h'yy ka'eeh doo. †† 2:16 Tak'yyh tak'ëp hejooñh doo, ta ti sën-jeer

da Manah häd näng do kejën hõm doo.‡‡ Jé nesaa do hä j'aa ketsë do hä ÿ anoo da na-ãäj hë pä hawak doo. Pä hä takerii däk da ta häd papuuj, jããm hë pä gadoo do hapäh doo.”§§

Jesus hä h'yy ka'eeh do Tijatira panang bä habong do hä Jesus maher'oot do hahÿÿh

¹⁸ Ti taky hadoo:

—Hahÿÿ da merii karom ÿÿ hä, hä ÿ h'yy ka'eeh do Tijatira panang bä habong do hag'ããs do hä:

“Hahÿÿ da P'op Hagä Do T'aah kyyh, ta matym gabarëeh do tëëg hõõ hadoo, k'ãäts tëg hahiin do hadëë jat do tak'ëp tagabarëeh do hadoo tsyym näng do kyyh: ¹⁹ ÿ hapäh sahõnh hë bë moo bok doo. ÿ hapäh nyy da ÿÿh, ta wób na-ãäj hë bë kamahãn. ÿ hapäh nyy da hä ÿ bë h'yy ka'eeh. ÿ hapäh bë da hadoo do bë masa. ÿ hapäh na-ãäj hë h'yy ganajëng doo me bë gadoo baad nadoo do bë ahoop doo. Pooj jé bë moo bok do bahãnh baad bë moo bok hÿÿ kä wë ÿÿ, ÿ hapäh na-ãäj hë.

²⁰ “Ti hadoo né hë, ti anäng hahÿ bë hä ÿ ganen'aak doo: Baad bë gadoo nanäng ÿÿnh nesaa doo, Jesabëw p'ooj ub hawät do tak'ëp nesaa do moo wät do hadoo doo. Këh ÿ n'aa rod ta daaj hë takamaneëenh. Ta ma metëëk doo me ta s'ee hënh tah'yib mahüüm karapé haa. Sa ÿÿm, sa patug nadoo do sii rabahe'ÿÿh tan'oo bä. Hä ÿ h'yy kana'eeh do sa kabarii rahyb n'aa jew'yik

‡‡ 2:17 Tabanawäng doo bä Isaraëw buuj rababok noo gó P'op Hagä Do an'oo had'yit hë sa waa Manah ramaneëenh doo. Sa waa P'op Hagä Do anoo do ky n'aa gó Jesus beh'üüm hÿ pong jé ji awäd had'yit hë hanoo do ji hä. §§ 2:17 P'ooj ub ranoo pä hawak do jé rats'yit do sa hä, ti hyb n'aa hÿ pong jé Jesus bag'ããs bä, ta jãm n'aa hënh ji tagadoo tahanäng pé ti tahyb n'aa péh.

do tä n'aa rawëh tan'oo bä na-ãäj hë. ²¹ ÿ gamedaa wät ta ti ÿñh t'yyd kamehĩn hyb n'aa paawä. Ti hadoo né hë, dooh tat'yyd kamehĩn bä. Dooh takarën bä teréd hõm bä ta patug nadoo do sa sii tabahe'ÿÿh doo. ²² Ti hyb n'aa nahëë näng da ÿ an'oo bä. Tak'ëp rabahoop ÿ an'oo bä da ajyy ta sii ha'ÿÿh pé rat'yyd kamanehĩn bä ÿñh sii rabahed'oo do hä. ²³ ÿ dej'ëëp da ÿñh hadoo do karapee, tii bä sahõnh hë hä ÿ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë habong do rahapäh da, ÿ né hë ti t'öp sahõnh hë sa h'yyb gó hanäng do hapäh doo, rahyb n'aa newëë do na-ãäj hë hapäh doo. Rabad'oo do pénh ÿ anoo da ta sãm sahõnh hë sa hä.

²⁴ “ÿ maher'oot hÿÿ kä bëeh, Tijatira panang bä habong do hä ÿ h'yy ka'eeh do wób, ÿñh hadoo do ma metëëk do ky nas'üüt doo, ‘Nesaa Do Yb ky n'aa ta wób nahapäh doo’^{***} ramaneëenh do ma kamanetëëk doo. Baad bë baboo däk do hyb n'aa, dooh ÿ mejüü pé bë hä. ²⁵ Jããm hë hahÿ ÿ karën bë hä: Taw'ãäts hë baad bë baboo däk doo da bë aboo had'yyt hë ÿ matëëh bä kä.

²⁶ “Jé nesaa do hä j'aa ketsë do hä, ÿ matëëh bä kä ÿ karën do had'yyt moo wät do hä, ÿ anoo da tahyb n'aa jawyk hyb n'aa, ††† sahõnh hë badäk hahÿÿ hä habong do tabag'ãäs hyb n'aa, ²⁷⁻²⁸ Ee hä ÿ tan'oo däk doo da ÿ hyb n'aa jawyk doo. Tak'ëp da j'aa kets'ëë do mejüü da sa hä, dooh rat'yyd mehĩn da ky nadah'eeh doo. Rarejãã da sa hä manajuu ji ganebëëh doo da tatu me

^{2:24} Ti noo gó ti abong ma matëg oow Jesus ky n'aa heréd hõm doo. Rahapäh mäh, sa nooh, Nesaa Do Yb ky n'aa ta wób nahapäh doo. Ta ti ky n'aa rama metëëk jé sa hä ky s'üüt doo. ††† ^{2:26} Tahajaa na-ãäj hë ji erii bä: “Jé nesaa do hä j'aa ketsë do hä, ÿ karën do moo wät do tadajëp bä kä, ÿ anoo da tahyb n'aa jawyk hyb n'aa.”

sapaar s'ëëb, rabag'ããs do heen n'aa. Nesaa do hã j'aa ketsë do hã, ÿ matëëh bä kä ÿ karën do had'yyt hë moo wät do hã, ÿ anoo da na-ãäj hë watom.###

²⁹ “Bë sahõnh hë, bë maa newë hã ÿ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do hã P'op Hagä Do Sahee maher'oot doo” —näng mä Jesus.

3

Jesus hã h'yy ka'eeh do Sar-Des panang bä habong do hã Jesus maher'oot do hahÿÿh

¹ Ti taky hadoo:

—Hahÿÿ da merii karom ÿÿ hã, hã ÿ h'yy ka'eeh do Sar-Des panang bä habong do hag'ããs do hã:

“Hahÿÿ da setsi hedoo do P'op Hagä Do Sahee hã mejüü do kyyh, setsi hedoo do sagõõh hã mejüü do kyyh: ÿ hapäh sahõnh hë bë moo bok doo. Baad bë babok ta wób redoo né paawä, dajëp do hadoo bë h'yyb tym P'op Hagä Do hã, ÿ hapäh. ² Taw'ãäts hë bë h'yy kadawuung baad bë h'yy kana'eeh do hã! Kanahën d'os hë madaag is nä baad hadoo do bë mahang, edaa däk ta ti na-ãäj hë gawatsik. Taw'ãäts hë bë h'yy kahasääb, ta ti bë mahang mad'aak do takahejój däk hyb n'aa, tanahänh hyb n'aa. ÿ hapëë däg kän hÿÿ kä, bë moo bok do dooh baad had'op do tado bä P'op Hagä Do ÿ h'yy kaha'eeh do matym gó. ³ Ti hyb n'aa, bë hyb n'aa es'ee bë gadoo do paah, baad hadoo do bë rama metëëk doo. Bë hyb n'aa

^{2:27-28} Dooh baad ji hapëë bä nyy d' Jesus hanäng pé ÿ anoo da watom ta her'ood bä. Apokarip 22.16 hã Jesus ta daaj hë takamaneëënh “watom tak'ëp gabarëëh doo”. Ti hyb n'aa, raj'aa etsë do hyb n'aa, ta bag tak'ëp gabarëëh do Jesus anoo da sa hã, tahanäng pé tahyb n'aa péh.

es'ee bë maa napäh do paah. Bë ky dahé tii. Bë t'yyd kamehĩn! Bë h'yy kanadawuung bä, ÿ ana da bë wë bë h'yy kanapeet bä, hets'ëëk do ji ganada bä takajaa doo da. Dooch bë hapëë bä ny noo gó ÿ kajaa da bë wë.

⁴ “Ti hadoo né hë, pawóp its bë mahang, Sar-Des panang bä habong doo, dooh rahasuuts padäg bä sa saroor. Dooch nesaa do ramoo boo hajök bë wób rabahed'oo doo da, ÿ hanäng pé tii. Si ÿÿ rababok da tii. Hawak da sa saroor, baad rababoo däk do säm.* ⁵ Jé nesaa do hä j'aa ketsë do hä sa nemuun ÿ anoo da sa saroor hawak do rapadedëëk hyb n'aa. Dooch da ÿ awug hõm bä sa häd edëb had'yyt do gadoo do sa häd kerih do heen n'aa hä naa. Ee matym gó, ääs ta karom sa matym gó na-ääj hë hahÿÿ da ÿ her'oot sa ky n'aa hä, ‘Hahÿ karapé haa tak'ëp ÿ kamahän doo’, näng da këh ÿÿ.

⁶ “Bë sahõnh hë, bë maa newë hä ÿ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do hä P'op Hagä Do Sahee maher'oot doo.”

Jesus hä h'yy ka'eeh do Piradepija panang bä habong do hä Jesus maher'oot do hahÿÿh

⁷ Ti taky hadoo:

—Hahÿÿ da merii karom ÿÿ hä, hä ÿ h'yy ka'eeh do Piradepija panang bä habong do hag'ääs do hä:

“Hahÿÿ da baad had'op doo, tsyt hë nesaa do mahänh hawät doo,† P'op Hagä Do heh'äät do kyyh. Hahÿÿ da sa wahë n'aa tak'ëp hyb n'aa jawyk do makū Dawi häd

* 3:4 Hawak, baad had'op do ji bawät do ky n'aa, j'aa ketsë do ky n'aa na-ääj hë. † 3:7 P'op Hagä Do Judah buuj ramaneëënh, “Baad Had'op Doo, Tsynt Hë Nesaa Do Mahänh Hawät Doo”.

näng do panang noo tęg danäh[‡] kyyh. Dooh hajaa pé noo gatsë pé ta ti noo gasëëts hõm doo. Dooh hajaa pé noo gas'ëës pé ta ti noo gatsëë däk doo. Hahÿÿ da ta kyyh: ⁸ ÿ hapäh sahõnh hē bë moo bok doo. Bë hegãã, ÿ noo gasëëts däk bë pooj jé ta noo hadoo doo. Dooh hajaa pé ta ti ranoo gatsëë bä.[§] Nahejooj its né paawä bëeh,^{**} ÿ bë ky dahé had'yyt hē, dooh ÿ bë eréd bä. ⁹ Nesaa Do Yb karom hã kä, Judah buuj wób noo kanesa doo, Judah buuj sa daaj hē rakamaneëej né paawä karapé haa heh'äät nadoo do ÿ anoo da bë pooj jé rabehyy b'ëeh tũü bë raweh'ëeh hyb n'aa, bë ÿ kamahãnh né hē rabahapäh hyb n'aa. ¹⁰ H'yy ganajëng doo me had'yyt hē bë baboo däk do hyb n'aa bë ÿ mejũü do paa hadoo, bë ÿ mo n'aa jesuu da tak'ëp hejooñh do mahãnh, sahõnh hē badäk hahÿÿ hã habong do sa wë kajaa do mahãnh. Ta ti tawén kajaa da sa wë, ÿ metyy hyb n'aa sa hã.

¹¹ “Edaa däk ÿ kajaa doo. Taw'ãäts hē baad bë baboo däk doo da bë aboo had'yyt hē, ranado hõm hyb n'aa bë hã ta sãm bë hã ÿ ky däng doo. ¹² Jé nesaa do hã j'aa ketsë do hã ÿ anoo da P'op Hagä Do ÿ h'yy kaha'eeh do tób n'aa ta tu n'aa hadoo tabahadoo hyb n'aa.^{††} Dooh takado hõm bä. ÿ anoo da ta tii bä tabayyw had'yyt hē. Ta hã ÿ erih da P'op Hagä Do ÿ h'yy kaha'eeh do häd. Ta hã ÿ erih da na-ãäj hē P'op Hagä Do ÿ h'yy kaha'eeh

[‡] 3:7 Hahÿÿ d' tahanäng pé tii: Jããm hē Jesus tii, panang Jerusarënh papuuj bã ji ajëë suun hanoo doo, Dawi panaa heh'äät do P'op Hagä Do ky däng do paa tabahadoo do hyb n'aa. [§] 3:8 Hahÿÿ d' tahanäng pé tii: Jesus an'oo däk sa hã ta tyw n'aa, baad P'op Hagä Do wë ramoo bok hyb n'aa. Dooh hajaa pé hewaat péh. ^{**} 3:8 Dooh rahyb n'aa jewyg bã ta wób sa matym gó, tahanäng pé tii. Dooh rahajõõ bã na-ãäj hē. ^{††} 3:12 P'op Hagä Do matym gó had'yyt hē j'aa kets'ëë do rababok da, tahanäng pé ti tihyb n'aa péh.

do panang, Jerusarēnh papuuj hadoo do häd, h̄y pong jé P'op Hagä Do wē naa hahyng doo. Ta hä ỹ erih da na-āāj hē häť ỹ papuuj.

¹³ “Bē sahōnh hē, bē maa newē hä ỹ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē kahet'aa do hä P'op Hagä Do Sahee maher'oot doo.”

Jesus hä h'yy ka'eeh do Raw-Diseej panang bä habong do hä Jesus maher'oot do hahỹyh

¹⁴ Ti taky hadoo:

—Hahỹyh da merii karom ỹyh hä, hä ỹ h'yy ka'eeh do Raw-Diseej panang bä habong do hag'ääs do hä:

“Hahỹyh da Amen^{‡‡} häd näng do kyyh. Hahỹyh da baad hadoo do had'yyt hē her'oot do kyyh. Hahỹyh da sahōnh hē tadu na do kyyh: ¹⁵ Ỹ hapäh sahōnh hē bē moo bok doo. Dooch ỹ bē ty n'aa gesyyg bä, dooch na-āāj hē tak'öp ỹ bē kamahän bä. H'yy kanap'eed gó had'yyt hē bē babok wē ỹyh. Jääm hē naëng häd ju do hadoo bēeh. Taw'ääts hē paawä naëng dagäp do hadoo bēeh. Tii d' tanado bä, taw'ääts hē paawä naëng aju do hadoo bēeh. ¹⁶ Ti nahado bēeh. Jääm hē naëng häd ju do hadoo bēeh! Ti hyb n'aa edaa däk bē ỹ makyys da, naëng häd ju do ji ka-aaw nyyh doo da. ^{§§} ¹⁷ Hahỹyh da bē kyyh, ‘Ää ma enäh. Sahōnh hē ti anäng ää wē, ää karēn doo. Dooch hyb n'aa ta see ää karēn péh', näk bē kyyh. Tii d' né paawä bē h'yyb, dooch bē h'yy kadawuung bä

^{‡‡} 3:14 “Ỹyh. Tii d' né hē. Taw'ääts hē”, tahanäng pé ti amen .

^{§§} 3:16 P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh doo, naëng dagäp do hadoo. Tak'öp P'op Hagä Do hä kamahän doo, naëng haju do hadoo. H'yy kanap'eed gó P'op Hagä Do wē hawät doo, naëng jääm hē häd ju do hadoo. Tak'öp da Jesus makyys ta ti hedoo doo. Rahapëe né paawä ta ky n'aa, dooch rahyb n'aa p'eed bä.

tak'öp baad nado né bëöh, tak'öp kasuud is do ji t'yyd mehïin do hadoo bëöh. Dooh bë h'yy kadawuung bä, bë ty temah do hadoo. Nu meby n'aa näng bë babok doo, saroor tamah do ta si n'aa hë hawät do hadoo bëöh! ¹⁸ Ti hyb n'aa bë ÿ maher'oot hahÿÿ da: Taw'ääts hë hä ÿ bë ets'ëë k'ääts tög gabarëöh do tëög hõõ me ty năw dăk doo, bë h'yyb tym gó bë ma enăh heh'ăät hyb n'aa P'op Hagă Do matym gó. Taw'ääts hë hä ÿ bë ets'ëë hawak do bë saroor bë padedëek hyb n'aa, bë nu manebnyng hyb n'aa ta si n'aa hë bë babok do hadoo do paa hyb n'aa. Taw'ääts hë hä ÿ bë ets'ëë ta biin ji matym gó ji hawuuk doo, bë bahapăh heh'ăät hyb n'aa.

¹⁹ “ÿ nabuuj gedoo ÿ kamahăn doo. Mahÿÿnh do hadoo doo me ÿ metëek ÿ kamahăn doo. Ti hyb n'aa, taw'ääts hë tak'öp bë hyb n'aa tam'aah bë h'yy kawareem hyb n'aa P'op Hagă Do wë, bë erét hyb n'aa j'ooj madăk doo me bë h'yy ka'eeh doo. ²⁰ Bë hyb n'aa matakă da! Tób noo*** bã ÿ bagëet, ÿ naëenh. Jé këh ÿ maa newëë doo, tanoo gasëets bã, tii bã ÿ d' ajëë suun ta sii ÿ bawëh hyb n'aa.

²¹ “Jé nesaa do hä j'aa ketsë do hä ÿ anoo da pa ÿÿ, ÿ bag'ăäs do tyng n'aa jó tabasooH hyb n'aa da, ÿ j'aa ketsëë dăk doo da, Ee bag'ăäs do tyng n'aa jó ÿ baso dăk doo da.

²² “Bë sahõnh hë, bë maa newë hä ÿ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do hä P'op Hagă Do Sahee maher'oot doo” —näng mă Jesus kyyh.

4

Hÿ pong jé P'op Hagă Do bag'ăäs do tyng n'aa Jowăw hapăh do ky n'aa hahÿÿh

*** 3:20 Ji h'yyb tym ky n'aa tii.

¹ Ta ti jawén ȳ hegãã wät, ti h̄y pong jé nooh, noo gasëets hōm do ȳ bahapäh. Tii bä, pooj jé ȳ maa napäh do kyyh, tak'ëp hadoo do torōm-bet ky hadoo doo, ky hadoo hã ȳy: "B'ëöp. As'ëög wawëë hē, tii bä h̄y jawén hawät do ȳ metëeh da a hã." ² Nayyw hē P'op Hagä Do Sahee ȳ tah'yyb mahũum kãn tii bä. Tii bä ta bagã tyng n'aa ȳ hapäh h̄y pong jé. Ȳ hapäh ta jó hasooh doo. ³ Tak'ëp tagabarëeh ta jó hasooh doo, pä gabarëeh do hapëeh do jas-peh häd näng do hadoo, pä ty gahiin do gabarëeh do kor-narina häd näng do hadoo na-ãäj hē. Ta tyng w'oo hã ti akëe sarahōd, pä tak'ëp gabarëeh do emerad häd näng do gabarëeh doo da. ⁴ Ta bagã tyng n'aa w'oo hã ti atoonh 24 bagã n'aa tyng n'aa wób. 24 sa wahë n'aa ti at'oonh ta jó. Hewak sa saroor. K'ãäts tög gabarëeh do s'ëeb sa soog. ⁵ Ta hoo gad'oo bä hasooh do ta bagã tyng n'aa hanaa awyb had'yyt hē, tak'ëp tadarung, et'oom. Ta tyng pooj jé ti abëeh setsi ta bag hahōng doo. Setsi P'op Hagä Do Sahee hedoo do tii.* ⁶ Ta tyng pooj jé ti majat akajar paras-ko s'ëeb hadoo, tak'ëp taty ganäm pä tög hawak do hadoo.

Ta hoo gad'oo bä, ta bagã tyng n'aa w'oo hã ji meheet pé kabaj'aa do ab'ëeh. Séd dó sa hã sa matym, sa mamets hã sa jó hã na-ãäj hē ramatym enäh. ⁷ Awad reaw häd näng do hadoo ta see mamets, booj yb hadoo ta see mamets, aj'yy hadoo ta see mamets, wawii kapuuh do hadoo ta see mamets. ⁸ Këg enäh kabaj'aa doo. Ji ma poo oow see pé ken'yyh sa këg. Matym enäh sa këg hã, ta jó ta matym wób, ta yt hã ta matym wób. Adëb bä, atsëm na-ãäj hē P'op Hagä Do raj'aa etsëe had'yyt hē. Hahȳy da sa kyyh:

* 4:5 Sét ub P'op Hagä Do Sahee. Setsi tawén hapäh, numero setsi tak'ëp baad had'op tahanäng pé do hyb n'aa. Taw'ãäts hē tög eh do 1, tög nad'ëed is do 4-5 ji ner'oot, ta ky n'aa ta tii bä hanäng do sii hē.

“Tak'ëp baad had'op, tsyt hẽ nesaa do mahãnh hawät do
 Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do Sahõnh Hẽ
 Haj'ap Doo,
 p'ooj ub hawät doo, da hẽ hawät doo, hỹ jawén hawäd
 had'yyt doo”, näk sa kyyh.

⁹ Ta tii da tabagã tyng n'aa jó hasooh do hawäd had'yyt
 do kabaj'aa do raj'aa etsë bä, ta hã raweh'ëeh bä, ta hã
 ratsebë bä, ¹⁰ 24 hedoo do sa wahë n'aa rabehty bë had'yyt
 hẽ tabagã tyng n'aa jó hasooh do pooj jé, hedëb had'yyt
 do raj'aa etsë hyb n'aa. Rabag'ãäs do heen n'aa sa soog
 radatoonh tabagã tyng n'aa jó hasooh do pooj jé. Tii bä
 hahỹ da raj'aa etsë P'op Hagä Doo:

¹¹ “Õm né ti sahõnh hẽ pahuuj wät doo.
 Makarën do hyb n'aa mapahuuj wät sahõnh hẽ.
 Ti hyb n'aa rawén bok, ti hyb n'aa rawén ganyyh.
 Ti hyb n'aa taw'ãäts hẽ õm ji j'aa etsë,
 ji weh'ëeh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo,
 P'op Hagä Do ër h'yy kaha'eeh doo.
 Taw'ãäts hẽ õm né hẽ ti
 sahõnh hẽ bagã had'yyt doo”, näk sa kyyh.

5

*Kerih do kapõõs do ky n'aa, B'éé T'aah ky n'aa daheeh
 hahỹh*

¹ Tii bä, tabagã tyng n'aa jó hasooh do moo gó hub
 hẽnh ỹ bahapäh kerih do kapõõs doo, ta jó, ta gó na-ãäj
 hẽ kerih doo. Setsi kets'aa däk do ky n'aa jaw'ytk do

heen n'aa kapõõs do poo gad'oo hēnh.* ² Tii bā, āās seeh tak'ēp kabaj'aa doo, ta kyyh tak'ēp hadoo do me tabeaanh: “Jaa pé tak'ēp hyb n'aa jawyk péh, hahỹ ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa kets'aa dāk do hado hōm péh, kerih do kapõõs do tabapyn hōm hyb n'aa?”, nāng ta kyyh. ³ Dooh ky gadoo péh. Hỹ pong jé, badāk hahỹ bā, t'õp dejēp do rababong bā na-āāj hē, dooh tak'ēp baad hadoo do kaw'yyt pé hajaa do kerih do kapõõs do tapyn bā taner'oot hyb n'aa ta hā kerih doo. ⁴ Tii bā tak'ēp ȳ baoot kanaw'yyt do hyb n'aa tak'ēp baad hadoo do kapõõs do hapyn péh, kerih do ner'oot péh. ⁵ Tii bā 24 hedoo do sa wahē n'aa see ky hadoo hā ȳy: “Aód manäh. Mahegãã, awad Reãw hadoo doo, Judah buuj sa seeh, Dawi panaa heh'äät doo, ti né hē j'aa ketsē doo. Ti né hē hajaa kerih do kap'õõj dāk do tapyn hōm bā. Ti né hē hajaa setsi hedoo do ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa ta hā kets'aa dāk do tado hōm bā”, nāng ta kyyh hā ȳy.

⁶ Tii bā, P'op Hagã Do bagã tyng n'aa mahang, ji meheet pé kabaj'aa do mahang, 24 hedoo do sa wahē n'aa hoo gad'oo bā ti agēēt ȳ hapäh B'ée T'aah. Wyt ta maab hē ta rog tyw n'aa paa radaj'ēep noo gó. Setsi ta s'ään, setsi na-āāj hē ta matym. Setsi hedoo do P'op Hagã Do Sahee tii,† badāk hahỹ haw'ääts hē kamejũũ doo. ⁷ Tii bā B'ée

* ^{5:1} Sét hē ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa p'ooj ub rabats'aa dāk hyb n'aa jewyk do rerih do hā, jāãm hē ta danäh tabapyn hyb n'aa. Hahỹ Jowãw hapäh doo, setsi ta ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa ta hā tabets'aa padëek P'op Hagã Do an'oo bā, jāãm hē sahõnh hē sa bahãnh hyb n'aa jawyk do bapyn hyb n'aa. † ^{5:6} Taw'ääts hē ji ner'oot tēg eh do 1, tēg nad'ēed is do 4, ta ky n'aa ta tii bā takerih do sii hē. Sahõnh hē tahapäh doo, tahanāng pé ti setsi hedoo do ta matym. Sahõnh hē tahajaa, sahõnh hā tabag'ääs, tahanāng pé ti setsi ta s'ään.

T'aah ana kån ta tyng jó hasooh do wë kä, tii bä tado däk kerih do kapõõs do ta tyng jó hasooh do moo gó hub hënh hadäk doo. ⁸ Tabado däk bä, ji meheet pé kabaj'aa doo, 24 hedoo do sa wahë n'aa na-ãäj hë rabehty b'ëeh tũũ. Sét ken'yuh rapatsä kån ji metën doo, buu benyym do hood k'ãäts tæg gabarëeh do s'ëeb na-ãäj hë. Buu benyym do in-sijëen häd näng do ta gó. P'op Hagä Do karapee, tsyt hë ta wë kasëew bong do ta hã raky n'aa etsëe do heen n'aa ta ti buu benyym doo. ⁹⁻¹⁰ Tii bä kä, papuuj ky n'aa kä rejäm kån, B'éé T'aah hã rama ejäm doo. Hahỹỹ da sa kyyh:

“Õm né ti radaj'ëep do paah.

A majyyw me ta sãm mets'ëe hõm P'op Hagä Do wë,

ajyy, yỹj sahõnh hë panaa uuh,

ajyy, yỹj sahõnh hë sa kyyh her'oot do uuh,

sahõnh hë häj n'aa babuj uuh,

sahõnh hë né hë badäk hahỹỹ bä habong do uuh.

A karapee mabag'ãäs do rabahado padëek man'oo bä,

P'op Hagä Do ër h'yy kaha'eeh do wë ramoo bok,

ta hã rahyb n'aa jew'yyk man'oo bä.

Badäk hahỹỹ bä rabag'ãäs da man'oo bä.

Ti hyb n'aa, õm né ti tak'ëp hyb n'aa jawyg däk doo,

kapõõs do hã kerih do magado däk hyb n'aa,

ta ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa ta hã ketsaa do mabado

hõm hyb n'aa”, näk sa kyyh.

¹¹ Tii bä y hegãã wät, y maa napëe däk tak'ëp hajõk do ääs sa kyyh. Tak'ëp né hë rakanekan ääs. Dooh ji haja bä ji etsén bä. P'op Hagä Do bag'ãäs do tyng, kabaj'aa doo, 24 hedoo do sa wahë n'aa na-ãäj hë ranu hawõõt. ¹² Tak'ëp hadoo do sa kyy me ramejäm. Hahỹỹ da rejäm doo:

“B'ée T'aah radaj'ëep do paah,
taw'ääts hē jāām ub tii, sét hē, sahōnh hē bagāā had'yyt
doo.

Taw'ääts hē ti né hē sahōnh hē danäh!
Taw'ääts hē tak'ëp tahaj'ap do ta h'yyb gó tabawät!
Taw'ääts hē tak'ëp tabahejoonh!
Taw'ääts hē ji weh'ëeh, ji hyb n'aa jaw'yyk!
Taw'ääts hē ta ti ji j'aa etsë!”, nāk sa kyyh.

¹³ Tii bā ŷ maa napäh sahōnh hē kapahuuj wät doo, hŷ
pong jé habong doo, badāk hahŷŷ bā habong doo, t'öp
dejëp do rababong bā, t'öp tamii yt hā habong do na-āāj
hē rejām doo:

“Tabagā tyng n'aa jó hasooh do hā, B'ée T'aah hā na-āāj
hē,
ër j'aa etsë, ër weh'ëeh, ër hyb n'aa jawyyg had'yyt hē!
Ti né hē tak'ëp rabahejooj had'yyt hē”, nāk sa kyyh.

¹⁴ Tii bā ji meheet pé kabaj'aa do raky gadoo: “ŷŷ. Tii
d' né hē. Taw'ääts hē”, nāk sa kyyh. Tii bā 24 wahë n'aa
hedoo do rabehty b'ëeh tūū P'op Hagā Doo, B'ée T'aah
hadoo do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa.

6

Kets'aa dāk do ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa ky n'aa hahŷŷh

¹ ŷ hapäh jāām hē pooj jé kets'aa dāk do ky n'aa jaw'yyk
do heen n'aa B'ée T'aah bado hōm doo. Tii bā ŷ maa
napäh ji meheet pé kabaj'aa do see kyyh. Tak'ëp ta kyyh,
darung do ky hadoo. “B'ëep ana!”, näng. ² ŷ hegāā kän,
tii bā kawaaro hawak do ti ahäng pój ŷŷ jé, tanaëenh doo.
Karaba ta jó hasooh do atón ta moo gó. Ta jó hasooh do hā

takan'oo däk ta soog.* Ti tabahõm kån sahõnh hẽ ta majĩĩ taj'aa et'ëek hyb n'aa, sa häj n'aa hã tamejũũ hyb n'aa kã.

³ Kets'aa däk do see B'éé T'aah bado hõm bã kã, ÿ maa napëë däk kabaj'aa do see kyyh. “B'ëep ana!”, nãng.

⁴ Tii bã anã kån kawaaro seeh. Hahiin tii. Ta jó hasooh do hã takan'oo däk ta hejój, badäk hahÿÿ hã habong do rakamaj'ĩĩ hyb n'aa, sa da hadoo do radej'ëep hyb n'aa. Sën-jeer tæg gaeh do kan'oo däk kawaaro jó hasooh do hã.

⁵ Ketsaa do see hã kã B'éé T'aah bado hõm bã kã, ÿ maa napëë däk kabaj'aa do see kyyh. “B'ëep ana!”, nãng. ÿ hegãã kån, tii bã kawaaro hasus do ÿ hapëë dæg kån. Ji nu metyy do nahëë ta jó hasooh do moo gó. ⁶ Tii bã kã, ji meheet pé kabaj'aa do sa mahang ky ganyyh ji kyyh hãd hadoo do hahÿÿ da her'oot doo: “Sét adëb bã ramoo bok do sãm, jããm hẽ da sét its kiw tiriig s'ëeb ta sãm. Sét adëb bã ramoo bok do sãm, jããm hẽ da tamawoob its kiw sewada hãd nãng do s'ëeb ta sãm.† Ti hadoo né hẽ, marejã manã joom oriib, joom uwa.” Nãng ta ti kyyh.

⁷ Kets'aa däk do see B'éé T'aah bado hõm bã kã, ÿ maa napëë däk kabaj'aa do see kyyh. “B'ëep ana!”, nãng. ⁸ ÿ hegãã kån, tii bã kawaaro saw'aak do ÿ hapëë kån. Ta jó hasooh do hãd Dajëb. Ta jawén tabawät panang Ades hãd nãng doo, dejëp do rababong doo bã. Sa hã takan'oo däk rabahej'oonh hyb n'aa, sét hẽ sa see dajëb had'yyt hẽ ran'oo bã ji meheet pé ken'yyh badäk hahÿÿ bã habong do uuh. Kaneb'ooh doo me, sah mahÿÿj, nahëë mahÿÿj, har'ëeng ji hawëh doo me radej'ëep da.

* 6:2 Hyb n'aa jawyk do heen n'aa, j'aa ketsë do heen n'aa na-ããj hẽ ta ti soog. † 6:6 Tak'ëp da badäk hahÿÿ bã habong do rabas'aah da, tahanãng pé tii. Tak'ëp ta bahãnh taky n'aa gebah ji waa ti noo gó, rejoom do karejã däk do hyb n'aa.

⁹ Kets'aa däk do see B'ée T'aah bado hõm bä kä, rama ejuu do tyng hỹ pong jé hahäng do yt hã ÿ hapäh P'op Hagä Do kyyh ramaher'oot do hyb n'aa, Jesus Kristo ma met'ëög wät do ranerét do hyb n'aa sa majĩ radejëeb bong do sa h'yyb tym. ¹⁰ Hahỹ da raky hadoo tak'ëp hadoo doo me sa kyyh: “Äã kariw n'aa sahõnh hẽ mabag'ããs doo, baad had'op doo, tsyt hẽ nesaa do mahãnh hawät doo, P'op Hagä Do heh'äät doo, ny noo gó da maky n'aa etyy häj n'aa haw'ääts hẽ habong do sa hã? Ny noo gó da ta sãm mababaanh, äã radej'ëep do hyb n'aa? H'ëed pénh g'ee da?”, näk sa kyyh. ¹¹ Tii bä kä ran'oo däk sa hã saroor hawak doo, rapadedëek hyb n'aa. Tii bä takaher'ood däk sa hã, kanahën d'os hẽ ragada nä hyb n'aa, sahõnh hẽ sa hataa, sa wakãän hedoo do sa majĩ radej'ëep do pan'aa radejëp bä kä sa hã rabad'oo do paa hadoo.

¹² ÿ hapäh kets'aa däk do see B'ée T'aah bado hõm bä kä. Tak'ëp k'ääts katajus wät. Tak'ëp papỹj ty gamaug däk, pãän hasus do hadoo. Kamarab ty hahiin däk, majjyw ty gahiin doo da. ¹³ Sagõõh rakajäk tũü badäk hahỹ bã, wiigo häd näng do ag hapëeh do tũü kejäk doo da bah'ood an'oo bã. ¹⁴ Wë badoo wäd kãn, ma kahé bãh ji apõõs doo da. Sahõnh hẽ waëë, sahõnh hẽ tsyt dëög na-ãäj hẽ rakahỹd kãn P'op Hagä Do an'oo bã. ¹⁵ Tii bä sahõnh hẽ badäk hahỹ bã habong do häj n'aa sa wahë n'aa, hyb n'aa jewyk do sii hẽ, warahén sa wahë n'aa sii hẽ, ma näng do sii hẽ, ta wób mejũü do sii hẽ, sahõnh hẽ sa karom, sahõnh hẽ kariw n'aa temah do sii hẽ rakejën hõm pä gabeho doo gó sa wób, waëë bã, pä yb mahang sa wób. ¹⁶ Hahỹ da rabetsëë waëë hã, pä yb hã na-ãäj hẽ: “Bë kajäg äã jó! Äã bë ejën tabagã tyng n'aa jó hasooh do mahãnh! Äã bë jejëen B'ée T'aah äã wë takawajãän do mahãnh. ¹⁷ Takaja däk do hyb n'aa ta sãm baj tak'ëp ãm n'aa näng doo, P'op Hagä

Doo, B'éeé T'aah daheeh ranoo doo. Dooh hajaa pé ked'ëöp péh”, näk da sa kyyh.

7

144 miw kasëew bok do sa ky n'aa hahÿÿh

¹ Ta ti jawén ÿ hapëë däk ji meheet pé ääs. Papÿÿj hana hënh ta see bagëët, papÿÿj hahyng hënh ta seeh, ta karawaa me ta seeh, ta karawaa see me ta see bagëët. Ji meheet pé tabahëm do rameso padëëk, hëej hä, akajar hä, b'aa hä rabanahëm hyb n'aa. ²Tii bä ÿ hapëë däk ääs seeh, papÿÿj hana hënh naa hasëëk doo. Moo heen n'aa ta hä kerih do ji metsaa doo* P'op Hagä Do hedëb had'yyt do ma tatón ta moo gó. Tii bä ji meheet pé ääs hedoo doo, sa hä takan'oo däk do hëej hä akajar na-ääj hë rarejäã hyb n'aa, tamaher'oot tak'ëp hadoo doo me ta kyyh. Hahÿÿ da ta kyyh sa hä: ³“Bë rejä manä nä hëej, akajar, joom. Pooj jé dó ää ets'aa däk da ta heen n'aa P'op Hagä Do ër h'yy kaha'eeh do karom sa maboor hä”, näng ta kyyh. ⁴Tii b'ÿ maa napëë däk nyy hë tii, ta heen n'aa sa maboor hä kets'aa däk doo. 144 miw mäh, sahõnh hë 12 hedoo do Isaraéw† taah sa panaa mahang.

⁵Judah panaa mahang 12 miw,

Rubën panaa mahang 12 miw,

Gad panaa mahang 12 miw,

⁶Aseer panaa mahang 12 miw,

Napatawi panaa mahang 12 miw,

Manaséh panaa mahang 12 miw,

⁷Simijāw panaa mahang 12 miw,

Rewi panaa mahang 12 miw,

* 7:2 P'ooj ub sa moo heen n'aa hä takerii däk sa häd heen n'aa. Ta me rabats'aa däk sa h'ëëd hedoo doo. Ta me na-ääj hë rabats'aa däk kerih do hä taky n'aa jawyg däk hyb n'aa. † 7:4 Jakóh né ti Isaraéw

Isakah panaa mahang 12 miw,
⁸ Seburūn panaa mahang 12 miw,
 Joséh panaa mahang 12 miw,
 Bēn-Jamih panaa mahang 12 miw na-āāj hē.

Tak'ēp hajōk do Jowāw hapāh do ky n'aa hahỹȳh

⁹ Ta ti jawén ȳ hegāā wāt, tii bā tak'ēp hajōk do ȳ hapāh. Dooch ji haja bā ji etsén bā tak'ēp rabahajōk do hyb n'aa. Sahōnh hē hāj n'aa buuj uuh, sahōnh hē panaa uuh, sahōnh hē né hē badāk hahỹȳ hā habong do uuh, sahōnh hē sa kyyh her'oot do uuh tii. P'op Hagā Do bag'āās do tyng n'aa pooj jé, B'éeé T'aah pooj jé rabab'ēēh. Hawak sa saroor. Sa moo gó rapatsēē madyyk g'aad hadoo, ratsebé do heen n'aa. ¹⁰ Tak'ēp rageēēnh hahỹȳ da:

“P'op Hagā Do ēr h'yy kaha'eeh do tabagā tyng n'aa jó hasooh doo, B'éeé T'aah na-āāj hē ti ēr hed'ēēp doo!”, nāk sa kyyh.

¹¹ Sahōnh hē āās rabab'ēēh P'op Hagā Do bag'āās do tyng n'aa w'oo hā, 24 hedoo do wahē n'aa w'oo hā, ji meheet pé kabaj'aa do w'oo hā. Tii bā rabehyy b'ēēh tūū, tūū ramaboor ehyy bēēh, tii bā P'op Hagā Do hā raj'aa etsēē kán. ¹² Hahỹȳ da sa kyyh:

“Ȳȳ. Tii d' né hē. Taw'āāts hē!
 Ōm, P'op Hagā Doo, āā h'yy kaha'eeh doo,
 ōm āā j'aa etsēē had'yyt hē,
 ōm āā hyb n'aa jewyyg had'yyt hē.
 Tak'ēp mahajaa do a h'yyb gó tabawād had'yyt hē.
 A wē āā tsebee had'yyt hē sahōnh hē āā hā mabanoo do
 hyb n'aa.
 Ōm āā wehēē had'yyt hē.
 Sahōnh hē bagāā had'yyt do ōm.

Tak'ëp mabahejooj had'yyt hē!
 Ỹy. Tii d' né hē. Taw'ääts hē!”, nāk sa kyyh.

¹³ Tii bä 24 hedoo do wahë n'aa see ỹ teanh: “Jaa ti saroor hewak doo gó hab'ëeh doo? N'yy hēnh rahana?”, näng.

¹⁴ Ti ỹ ky gadoo: “Dooh ỹ hapëë bä. Õm ti hapäh, hyb n'aa jawyk doo”, näng ỹ ta hä.

Ti hä ỹ taky hadoo: “Ti ti nanäng tak'ëp rabahoop noo gó hahob bong do paah. Sa saroor rahetsyid bong, hewak sa saroor ran'oo bä B'ée T'aah majyyw hyb n'aa”,[‡] näng.

¹⁵ “Ti hyb n'aa”, näng, “P'op Hagä Do bag'ääs do tyng n'aa pooj jé rabab'ëeh. Ta hä ji hyb n'aa jaw'yyk do tób n'aa yt hä ta hä rahyb n'aa jew'yyk, ta wë ramoo bok adëb bä, atsëm na-ääj hē. P'op Hagä Doo, tabag'ääs do tyng n'aa jó hasooh do tabawät da sa mahang, sa hä tamo n'aa jesuu da. ¹⁶ Dooh rasa boo bä, dooh rahoo kaaj boo bä. Dooh papỹyj bag tak'ëp baju do rahob boo bä, dooh na-ääj hē tak'ëp batäng do rahob boo bä. ¹⁷ Tii d' tawén hadoo, B'ée T'aah, P'op Hagä Do bag'ääs do tyng n'aa hoo gad'oo bä hageët do hag'ääs da sa hä, b'ée hagä n'aa ta masāh baad tabahag'ääs doo da. Tamahūūm da ta tii, naëng ji hedëb had'yyt hē hanoo doo hēnh. P'op Hagä Do awug hōm da sa ty nabëeh, ta tii bä dooh ji aód wäd bä do hyb n'aa”, näng 24 hedoo do wahë n'aa see kyyh.

8

Setsi däg do hadoo do kets'aa däk do ky n'aa hahỹyh

[‡] 7:14 Jesus sa hyb n'aa dajëp do hyb n'aa kawug hōm sahōnh hē nesaa do sa h'yyb gó hanäng do paah. Tii d' né hē tahanäng pé tii.

¹ Setsi däg kets'aa däk do ta ky n'aa jaw'y'yk do heen n'aa B'éé bado hõm bä kä, badatih däk hÿ pongjé 30 minut tahyb n'aa péh.

² Tii bä setsi hedoo do ääs P'op Hagä Do matym gó hab'ëeh do ÿ hapëë kån. Tii bä takan'oo däk sa hã setsi gamehÿÿh do nahëeh, torõm-bet häd näng doo.

³ Tii bä kä, ääs see ana kån, rama ejuu do tyng pa tabag'ëed däk. Buu benyym do ji ejuu do nahëë k'ääts tæg gabarëeh do s'ëeb ta moo gó tatón. Tii bä hajõng buu benyym do in-sijëen häd näng do takan'oo däk ta hã, buu benyym do rama ejuu do tyng k'ääts tæg gabarëeh do s'ëeb jó tama ejuu hyb n'aa, P'op Hagä Do karapee ta hã ky n'aa ets'ëe do daheeh P'op Hagä do hã takan'oo däk hyb n'aa.

⁴ Tii bä ääs moo gó naa in-sijëen tsyg as'ëeg kån P'op Hagä Do wë. Atsyg as'ëeg kån ta wë, ta karapee ky n'aa ets'ëe do sa kyyh sii hë. ⁵ Tii bä ääs bado däk buu benyym do nahëeh, rama ejuu do sëh me tah'aa däk, tii bä kä sahõnh hë hëej haw'ääts hë wë tadawäts hyy kån. Tii bä tetoow kån, daruu däk, azyb kån, k'ääts katajus kån.

Setsi gamehÿÿh do nahëë torõm-bet häd näng do ky n'aa hahÿÿh

⁶ Tii bä kä, setsi hedoo do ääs gameh'ÿÿh do nahëë pats'ëe do ramatakä däk ragamehÿÿh hyb n'aa.

⁷ Tii bä pooj jé hadoo do ääs gamehã kån ta gamehÿÿh do nahëeh. Tii bä kä, naëng tak'ëp dagäp do pä hado däk doo, tëeg hõõ majyyw mahang kamekuuj däk do na-ääj hë kepyyj hyy kån hëej hënh. Tamawoob hë hadoo do see aooj jëe kån hëej bód. Tamawoob hë hadoo do häj n'aa bä hanäng do uuh aooj jëe kån b'aah. Sahõnh hë jawii aooj jëe kån.

⁸ Tii bä ääs see gamehã kån ta gamehÿÿh do nahëeh. Tii bä kä, waëë hadoo tak'ëp p'op nu däk do kadaw'uuh

do kadawäts tu akajar me. Akajar bód majyyw hado däk. ⁹Tamawoob hē ta me habong do uuh dejēp. Tamawoob hē akajar me habong do marakate uuh karejā bong.

¹⁰Tii bā āās see gamehã kãn ta gamehỹȳh do nahēeh. Tii bā sagõõh tak'ēp haeh doo, ta bag tak'ēp hõõ eh do hadoo, p'op naa tabadēe hyng. Tamii wób me, naēng k'āāts gó hana do wób me tabadēe kãn. ¹¹“Datsäng Doo”, sagõõh häd. Naēng uuh datsēe kãn ta ti haj'aa. Hajök badäk hahỹȳ hã habong do radejēp ta ti naēng datsäng do an'oo bā.

¹²Tii bā, āās see gamehã kãn ta gamehỹȳh do nahēeh. Tii bā sét hē papỹȳj bäh, sét hē kamarab bäh karejā kãn. Pawóp hē papỹȳj bäh, pawóp hē kamarab bäh mad'aak doo, dooh takarejā bā. Tamawoob nuu me ji etyn bā sagõõh, tamawoob hē hadoo do see karejā wät. Rababong do paa badagyb däk. Sét adēb bā bód, sét hē atsēm bód dooh bag näng péh. ¹³Tii bā, ȳ baheg'āās bā, ȳ maa napäh wawii p'op wē hã kapuuh do kyyh. Hahỹȳ da ta kyyh: “Tak'ēp baad nado da, tak'ēp baad nado da badäk hahỹȳ bā habong do sa hã, tamawoob hē āās mad'aak do ragamehỹȳh do nahēe ragamehã bā kã. Tak'ēp baad nado né da sa hã ta ti an'oo bäl”, näng wawii kyyh.

9

¹Tii bā ji moo séd me hadoo do āās kã gamehã kãn ta gamehỹȳh do nahēeh. Tii bā kã, ȳ hapäh sagõõh tũũ, hēej hã hadäng doo.* Ta hã takan'oo däk tak'ēp t'õp gadarong do tabanesaa hēnh noo tēg. ²T'õp gadarong do banesaa do tanoo gas'ēes bā, ganyyh tēeg tsyg tak'ēp hadoo doo, p'op hasēek doo, tēeg hõõ tsyg näng do hadoo. Papỹȳj, wē na-āāj hē ta tsyg ty gatsēe däk. ³Ta tsyg mahang ragenyyh sabakar. Jé pad'yyt hē, hēej haw'āāts hē sabakar baboo

* 9:1 Āās see tahyb n'aa pé ti sagõõh.

kän. Sa hä takan'oo däk sēj betuuk doo da rabetuuk hyb n'aa. ⁴ Kamejō däk sa hä jawii, b'aah, joom na-āāj hē ranarejāā hyb n'aa. Kamejō däk sa hä jāām hē hēj haw'āāts hē habong do P'op Hagā Do ma heen n'aa sa maboor nanāng do rabetuuk hyb n'aa. ⁵ Dooch takan'oo bā sa hä ta ti radej'ēep hyb n'aa, jāām hē takan'oo däk ji moo séd me kamarab noo gó rarahejāā hyb n'aa hēj haw'āāts hē habong doo. Datés do rahoop, sēj ji tetuuk do ji ahoop doo da. ⁶ Ta ti bawāt noo gó hēj haw'āāts hē habong do ratyw n'aa esoos da radejēp hyb n'aa paawā, tak'ēp rabahoop do hyb n'aa. Ti hadoo né hē, dooh da rawyyd bā. Rakarēn da radejēb paawā, ti hadoo né hē, dooh rahaja bā radejēb bā.

⁷ Rakaneb'ooh noo gó ji enyyw hōm do kawaaro kaneb'ooh do pan'aa hadoo sabakar. Soog hadoo k'āāts tēg gabarēeh do s'ēeb sa nuu gó hatoonh doo. Ajyy yīj hād hadoo sa mamets. ⁸ Yīj sēen hadoo sa sēen. Awad reāw hād nāng do hadoo sa tēg. ⁹ Sa h'yib gatsapoog n'aa, h'yy kasep'ook sapaar s'ēeb hadoo. Tak'ēp maa nesaa do sa kēg kyyh, hajōng do kawaaro, kawaaro ratakyk do na-āāj hē kaneb'ooh doo hēnh waj'aah do ky hadoo. ¹⁰ Dōm enāh. Sēj hadoo sa w'ooh. Sa w'oo hä hana doo me ta mahyīj me hēj haw'āāts hē habong do rabahoop ran'oo bā ji moo séd me kamarab noo gó. ¹¹ Āās nesaa do t'ōp gadarong doo gó tabanesaa hēnh naa hanyyh doo, sa wahē n'aa. Eberew kyy me ta hād Abadōn. Gereg kyy me ta hād Aporijōn.†

¹² Pooj jé tak'ēp nesaa do s'ēeh hadoo doo gó y hapāh do tabēj hōm kän. Pawóp hē rahoop do pan'aa ti abong nā.‡

† 9:11 “Rejāā doo,” tahanāng pé ta hād. ‡ 9:12 Tamawoob hē hadoo do rahoop do pan'aa see 8.13 hä wawii her'oot do paa né tii.

¹³ Ji ma poo oow see pé hadoo do ããs gamehã kãn tii bã ta gamehỹỹh do nahëëh. Tii bã, P'op Hagä Do pa hahäng do in-sijëen rama ejuu do tyng k'ãäts tęg gabarëeh do s'ëëb, ta satu me habëeh do poo gesöm doo bã naa ỹ maa napäh ky ganyyh doo. ¹⁴ Hahỹỹ da ta ti kyyh ji ma poo oow see pé hadoo do ããs hã: “Masood hõm ji meheet pé hedoo do ããs tamii maeh do Éw-Parat häd näng doo bã kamaw'yyd däk doo”, näng poo gesöm doo bã naa ganyyh do kyyh. ¹⁵ Tii bã tasood hõm ji meheet pé hadoo do ããs, tamawoob hë hadoo do uuh badäk hahỹỹ hã habong do radej'ëep hyb n'aa. Ta ti noo gó bẽ no n'aa däg né hë, ta ti radej'ëep hyb n'aa ji meheet pé hedoo do ããs P'op Hagä Do enyyw däk. ¹⁶ Ỹ maa napäh nyy hë sa warahén kawaaro jó hah'ũum doo: 200 milhões.

¹⁷ Hahỹỹ da säh ỹ hadoo doo gó ỹ hapäh kawaaro, ta jó hah'ũum doo: Ty gahiin, tëeg hõõ ty hahiin do hadoo, jabaruut, saw'aak do na-ãäj hë sa h'yy gatsapoog n'aa. Kawaaro sa nuuh, awad reaw nuu häd hadoo. Sa noo gó naa ganyyh tëeg hõõ, tëeg tsyg, saw'aak do na-ãäj hë. ¹⁸ Tamawoob hë hadoo do uuh badäk hahỹỹ hã habong do dejëp, tëeg hõõ, tëeg tsyg, saw'aak do mahỹỹj. ¹⁹ Sa hejój banä kãn sa noo gó naa, sa dõm hã naa. Aw'yy hadoo sa dõm. Sa dõm poo gad'oo hã nu enäh. Tii me rarejã badäk hahỹỹ hã habong doo.

²⁰ Hëej haw'ãäts hë habong do wób, nadejëp doo, sahõnh hë ta ti rabahapëë né paawä, dooh rat'yyd kamehĩn bã baad nadoo do ramoo bok do hã. Dooh reréd bã karap'aar h'yyb nesaa do rahyb n'aa jew'yyk doo. Dooh reréd bã sa kabarii rahyb n'aa jew'yyk doo. K'ãäts tęg gabarëeh do s'ëëb, k'ãäts tęg hawak do s'ëëb, k'ãäts tęg hahiin do s'ëëb, pä s'ëëb, b'aa s'ëëb ta ti sa kabarii. Dooh rahapëë bã, dooh ramaa napëë bã, dooh raboo bã. ²¹ Dooh badäk hahỹỹ bã habong do rat'yyd kamehĩn bã ta wób

radej'ëep do hã, ramehëm do hã, sa ÿÿm nadoo do sii, sa patug nadoo do sii rabeÿÿh do hã, ta wób sa ma rets'ëek do hã.

10

Kerih do kapõõs do ky n'aa hahÿÿh

¹ Tii bã ããs tak'ëp kabaj'aa do see ÿ bahapäh hÿ pong jé naa hahyng doo.* Wë puh mahang tabahyng. Sarahöd ta nu pong jé tabakëë. Papÿÿj gabarëeh do hadoo ta mamets. Tëeg hõõ hadoo ta tsyym. ² Kerih do kapõõs do paa kapyn hõm do ta moo gó. Ta tsyym hub akajar jó tabahäng. Hëej hã ta tsyym s'ÿÿ bahäng. ³ Tak'ëp ta kyyh, awad reaw häd näng do hahih wät do hadoo, ãm n'aa näng doo. Taky ganyyh bã, setsi hedoo do darung do raky gadoo. ⁴ Ý berih bã paawä setsi hedoo do darung do sa kyyh, ÿ maa napäh kyyh hã ÿÿ, hÿ pong jé naa hahÿÿ da ky hadoo doo: “Merii manä setsi hedoo do darung do rahe'oot doo. Maher'ood manä da”, näng hÿ pong jé naa ky ganyyh do kyyh hã ÿÿ.

⁵ Tii bã, ããs akajar jó, hëej hã na-ãäj hë hageët do ÿ hapëë wät doo, p'op ta moo hub tagadahëë kãn wë hã.

⁶ Tii bã kã, hedëb had'yyt do häd gó, ky kaneh'ÿÿt doo me taky däng. Wë, papÿÿj, kamarab, sagõõh, badäk hahÿÿh, sahõnh hë ta hã hanäng do sii hë, akajar ta me habong do sii hë pahuuw wät do häd gó né hë taky däng. Hahÿÿ da ta kyyh: “Dooh da P'op Hagä Do gadaa wäd bã. ⁷ Ta gamehÿÿh do nahëë setsi hadoo do ããs kã gamehã bã kã, kaja däg kãn da P'op Hagä Do h'yyb däng do ji nahapäh nä doo. Ta ky n'aa rod sa hã tametëeh do paa hadoo doo da né da”, näng ããs kyyh.

⁸ Tii bã kã, hÿ pong jé naa ky ganyyh do kyyh, pooj jé ÿ maa napäh doo, p'aa hënh taky hadoo hã ÿÿ. “Magado

* 10:1 Badäk hahÿÿ bã naa Jowãw bahapäh tii.

kerih do kapyn däk doo, ääs akajar jó, hëej hã tsyym häng do moo gó naa”, näng ta kyyh hã yÿ. ⁹ Tii bä ta wë y bahöm, y betseë kerih do tabanoo hyb n'aa hã yÿ. Ti taky hadoo hã yÿ: “Mado däg. Makarëeb jëeh. Egëeh da a noo gó, mabaa bëeh hadoo. A wog gó da matsing”, näng ta kyyh. ¹⁰ Tii bä kerih do y bado däk ta moo gó naa, y awa jëng. Egëeh né hë noh yÿ gó, mabaa bëeh hadoo. Y karëeb jëng jawén paa bä, matsii kån wok yÿ gó. ¹¹ Tii bä rë tanyy ky hadoo hã y hahÿÿ da: “Kamejō däk a hã, p'aa hënh mamaher'oot hyb n'aa ta jawén hana do ky n'aa P'op Hagä Do metëeh do hajök do hëej haw'ääts hë habong do sa ky n'aa hã, hajōng häj n'aa babuuj sa ky n'aa hã, hajök hedoo do badäk hahÿÿ bä sa kyyh her'oot do sa ky n'aa hã”, näng hã y her'oot doo.

11

Pawóp hadoo do P'op Hagä Do ky n'aa rod sa ky n'aa hahÿÿh

¹ Tii bä takan'oo däk hã yÿ ji metyy n'aa nahëë ji tatu hadoo doo. Ti rë tanyy ky hadoo hã yÿ: “Ahöm, mety P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk do tób n'aa ta madawëët doo, ta gagod, h'ëed pénh tanu däk. Mamety na-ääj hë P'op Hagä Do hã rama ejuu do tyng. Metsén ta tii bä P'op Hagä Do hyb n'aa jew'yyk doo, nyy hë. ² Mety manä P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk do tób n'aa wahoo. Ta ti takan'oo däk P'op Hagä Do karapee nadoo do sa hã. 42 ta kamarab n'aa rababep panang Jerusarënh. Ti hyb n'aa mety manäh.* ³ Y mejüü da pawóp hadoo do këh y n'aa herot doo. Këh y n'aa ramaher'oot da ta wób sa hã

* 11:2 Rawén bep da, raty n'aa ges'yyk do hyb n'aa P'op Hagä Do tób n'aa wahoo. Rakarëh rarejäã tii. Dooch rahyb n'aa jewyyg bä da, tahanäng pé tii.

ta ti 1,260 ta ã noo gó.† Saroor hebaan do hejooh do ji h'yy katón do heen n'aa rapadedëek da”, näng ta kyyh.

4 Pawóp hadoo do ta ky n'aa rod, pawóp hadoo do joom oriib, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahõnh hẽ bag'ããs do pooj jé habëëh do tii.‡ Pawóp hadoo do ta bag tyng, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahõnh hẽ bag'ããs do pooj jé habëëh do ti na-ãäj hẽ.§ 5 Sa majiĩ rakarën bã rarahejã bã paawã sa hã, tẽeg hõõ ganyyh sa noo gó naa sa majiĩ ragawats'iik hyb n'aa. Tii da radej'ëep sahõnh hẽ sa hã rarejãã karën do paawã. 6 P'op Hagã Do an'oo däk sa hã 42 kamarab noo gó naeng nadots wäd ran'oo bã, P'op Hagã Do ky n'aa raher'ood nuuj jé. P'op Hagã Do an'oo däk majyyw hado däk ran'oo bã naeng. Tan'oo däk na-ãäj hẽ sahõnh hẽ hedoo pé baad nadoo doo me badäk hahỹ rarejãã. Rakarën do pénéh tii d' rabad'oo P'op Hagã Do anoo sa hã.

7 Rabahajaa bã kã P'op Hagã Do ky n'aa ramaher'oot doo, 42 kamarab bahëej jëng bã kã, tabanas'aa, tak'ëp t'öp gadarong doo gó naa, tabanesaa hënh naa hanyyh do kamaj'iĩ da sa wë, taj'aa et'ëek da sa hã, tadej'ëep da. 8 Panang ky n'aa etsëeh do tyw n'aa bã abë hõm da sa kamag n'aa. Panang Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do repëem däk do paa ti panang ky n'aa etsëeh doo. Sodoma, Esit na-ãäj hẽ ramaneëënh ta ti panang häd wób.** 9 Sahõnh hẽ né hẽ badäk hahỹ bã habong doo, ajyy, yỹj, sahõnh hẽ panaa uuh, sahõnh hẽ sa kyyh her'oot do sa uuh, sahõnh hẽ häj n'aa babuj uuh na-ãäj hẽ, tamawoob hẽ ta ãh, sét hẽ ta bód ta jó noo gó raheg'ããs da sa kamag n'aa paah. Doo da ran'oo bã sa kamag n'aa radakã jëë bã. 10 Sahõnh

† 11:3 1,260 ta ãh hedoo doo, 42 kamarab né tii, tẽg nad'ëed is do 2 hã takerii däk doo. ‡ 11:4 P'op Hagã Do ky n'aa rod Sakarija häd näng do hapäh do paa ti ta tii. § 11:4 Joom oriib, ta bag tyng pawóp hadoo doo, ta ky n'aa rod sa metëë n'aa tii.

** 11:8 Jerusarënh panang hã rapes'ããp tii.

hē badāk hahỹ hã habong do ratsebé da pawóp hadoo do dejëp do paa sa hyb n'aa. Tak'ëp ratsebé do hyb n'aa kä, sa matym n'aa ramejũũ da sa da hadoo do wë. Tii d' rawén d'oo tak'ëp rabahoop do hyb n'aa paa pawóp hadoo do ta ky n'aa rod sa moo gó.

¹¹ Ti hado né paawä, tamawoob hē ta ãh, sét ta bód ta jó jawén paa bä, ta pahuunh do ji edëb hanoo do P'op Hagä Do hã hana do edëeb bong sa kamag n'aa paah. Edëb bë kãn. Tak'ëp rabeỹm bong sahõnh hē ta ti hapäh doo.

¹² Tii bä pawóp hadoo do ramaa napëë wät kyyh tak'ëp hadoo do hỹ pong jé naa. “Bë as'ëëg wawëë hē”, näng ta ti kyyh sa hã. Tii bä wë puh mahang rabas'ëëg kãn hỹ pong jé sa majĩ matym gó.

¹³ Ti noo gó né hē tak'ëp k'ãäts katajus wät. Tób panang bä hatoonh do ji moo sahõnh hē ken'yyh sét hē kag'ëed bëëh. 7 miw panang buuj dejëp k'ãäts katajuus do haj'aa. Ta wób kä, kedëeb bong do raj'aa etsëë wäd kãn tii bä P'op Hagä Do hỹ pong jé hawät doo.

¹⁴ Tabëëj hõm kãn pawóp däg kä tak'ëp nesaa do s'ëeh hadoo doo gó y hapäh doo. Tamawoob hē hadoo doo kä ti awät nä.

Setsi däg do gamehỹh do nahëë ky n'aa hahỹh

¹⁵ Tii bä setsi hedoo do ãäs kä gamehã kãn ta gamehỹh do nahëëh. Tii bä hajõng kyyh tak'ëp ky hedoo do ky ganä kãn hỹ pong jé. Hahỹ da sa kyyh:

“Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ër h'yy kaha'eeh doo,
Kristo tah'yyb däng do na-ãäj hē tii kä hỹ kä sahõnh hē
badāk hahỹ bag'ãäs doo.
Tabagã had'yyt da”, nāk sa kyyh.

¹⁶ Tii bä 24 hedoo do wahë n'aa, sa bagã tyng n'aa jó hat'oönh do rabehyy b'ëeh P'op Hagä Do matym gó. Tũũ

sa maboor me rabehty bëeh, P'op Hagä Do raj'aa etsëe kån. ¹⁷ Hahÿÿ da sa kyyh:

“A wë äã tseb'ee, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do Sahõnh Hë Haj'ap Doo.

Õm né ti da hë hawät doo, p'ooj ub hawät doo, hÿ jawén hawäd had'yyt doo.

A wë äã wén tseb'ee, tak'ëp hadoo do a hejój mametä däk do hyb n'aa,

sahõnh hë mabagãã däg kån do hyb n'aa.

¹⁸ Tak'ëp sahõnh hë häj n'aa babuuj rakawajãã paa a wë. Kaja däg kån hÿÿ kä makawajãã doo gó ta sãm mabaanh doo.

Kaja däk dejëp do paa nesaa doo hënh maky n'aa etyy doo.

Kaja däk na-ããj hë ta sãm baad hadoo do manoo do a ky n'aa rod sa hã,

tsyt hë a wë kasëew bong doo, õm weh'ëeh do sa wë na-ããj hë.

Tii d' mabad'oo ky n'aa nets'äs do sa hã, ky n'aa etsëeh do sa wë na-ããj hë.

Õm rejãã da badäk hahÿ rejãã doo”, näk sa kyyh.

¹⁹ Tii bä noo kasëets däg kån P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk do tób n'aa hÿ pong jé hasooh doo. Ta hood P'op Hagä Do ky n'aa enooh do rahyb n'aa esee do hood n'aa ji hapëe kån tii bä ta gó hahäng doo. Tak'ëp tabawyp tii bä, tak'ëp tadarung, et'oom, naëng tak'ëp dagäp do pä hado däk do kajäg kån.

12

ÿÿnh, tabanas'aa daheeh Jowãw hapäh do ky n'aa hahÿÿh

¹ Tii bā kā, tak'ëp meuj n'aa näng do heen n'aa ganyyh wë hä. Ỹñh ganyyh. Papyÿj gabarëeh doo da ta saroor tagana doo. Kamarab jó tabagëët. 12 sagõõh ta nuu gó hasooh do hä.* ² Etaah ỹñh hadoo doo. Tak'ëp tabawaam ajān mahÿÿj ganyyh do hyb n'aa.

³ Tii bā tak'ëp meuj n'aa näng do heen n'aa see ganyyh wë hä. Tabanas'aa hahiin do tak'ëp haeh do ganyyh. Setsi ta nuuh. Setsi ta soog. Ji moo sahõnh hë ta s'ään, dõm näng.† ⁴ Tamawoob hë hadoo do uuh sagõõh tadewäts hyng tũü hëej hä ta dõm me. Ỹñh hedoo do ajān benäng do pan'aa pooj jé tabanas'aa bag'ëed dāk, ajān benyy dāk bā kā nayyw hë tabawëh hyb n'aa paawä. ⁵ Tii bā ta t'aah aj'y y enyy däg kån. Dooch tabanas'aa haja bā ỹñh hadoo do t'aah tawëe jëe bā, nayyw hë P'op Hagä Do masäg kån do hyb n'aa ta wë, tabagä tyng n'aa wë kä. Sahõnh hë häj n'aa buuj ỹñh hadoo do t'aah bag'ääs da. Tagawats'iik da ta hä ky nadah'eeh doo.‡ ⁶ Tii bā ỹñh hadoo do kejën hõm tabanawäng hënh, ta pooj jé P'op Hagä Do benyyw dāk doo hënh. Ta tii bā ỹñh rabahagää kån 1,260 ta ã noo gó.§

⁷ Tii bā rakaneb'oooh hÿ pong jé. Mikéw kā, ääs sa wahë n'aa, ääs ta sii habong do rakaneboh kån tabanas'aa sa sii, ääs nes'aa padëek do tabanas'aa karapee sa sii. ⁸ Tabanas'aa rakamajë boo né paawä Mikéw sa wë, dooch

* 12:1 Isaraéw buuj P'op Hagä Do karën do moo bok do heen n'aa tahyb n'aa pé ta ti ỹñh. † 12:3 Nesaa Do Yb né hë ti tabanas'aa. ‡ 12:5 Geregkyy me hahÿÿ da takerii dāk: “Sapaar s'ëeb tabagä n'aa heen n'aa da.” Sa moo gó bagä n'aa ratón rabag'ääs do heen n'aa. Sapaar s'ëeb tabag'ääs do heen n'aa, tagamawats'iik do ta majiï, ta hä ky nadah'eeh doo, tahanäng pé tii. Jesus ky n'aa né ti hahÿÿh. § 12:6 42 kamarab tii. Tamawoob hë ta baab, ji ma poo oow see pé kamarab ta jó tii.

tahaja bä Mikéw. Ti hyb n'aa dooh takan'oo wäd bä hỹ pong jé raboo boo bä, tabanas'aa hä, ta karapee sa hä. ⁹ Tabanas'aa yb paa radawäts hyng tũũ. Ti né hẽ ti aw'yy hadoo do p'ooj ub hawät do Dijab ramaneëenh doo, Nesaa Do Yb. Ti né hẽ ti ta s'ee hẽnh, dawëë P'op Hagä Do mahãnh sahõnh hẽ badäk hahỹỹ hä habong do h'yyb mahũũm do paah. Badäk hahỹỹ hẽnh radawäts hyng, ääs nesaa do ta karapee hedoo do daheeh.

¹⁰ Tii bä ỹ maa napäh tak'ëp hỹ pong jé her'oot doo. Hahỹỹ da ta kyyh:

“Kaja däg kãn hỹỹ kä P'op Hagä Do ji ted'ëep do Nesaa Do Yb hejój mahãnh.

Kaja däg kãn na-ãäj hẽ ta hejój me sahõnh hẽ tabag'ääs doo.

Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do hyb n'aa jawyg däk hỹỹ kä sahõnh hẽ sa bahãnh.

Tii d' tawén hadoo, P'op Hagä Do dawäts hyng do hyb n'aa ër hỹỹj hedoo do

ky n'aa tapa had'yyt hẽ do P'op Hagä Do matym gó.

¹¹ B'ée T'aah majyyw hyb n'aa,

ta ky n'aa ramaher'oot do hyb n'aa, raky daheeh do hyb n'aa na-ãäj hẽ

ta ti raj'aa et'ëëk ta ti sa majĩĩ, Nesaa Do Yb.

Dooch ta bahãnh rakamahãnh bä badäk hahỹỹ hä ji hawät doo.

Ti hyb n'aa, dooh reỹỹm bä dajëb hä.

¹² Ti hyb n'aa, bë tsebee hỹ pong jé.

Sahõnh hẽ bë hỹ pong jé habong do bë tsebee!

Bëë kä, badäk hahỹỹ bä habong doo,

akajar me habong do na-ãäj hẽ,

tak'ëp nesaa da bë hä bë wë Dijab bahyng do hyb n'aa.

Tak'ëp né hẽ takawajãän,

tahapëë däk do hyb n'aa edaa däk radawäts gëët doo”,
näng hÿ pong jé her'oot do kyyh.

¹³ Tabanas'aa bahapäh bä kä ti tūū, badäk hahÿÿ hēnh radawäts hyng doo, ta no n'aa masoo ÿÿnh t'aah henäng doo. ¹⁴ Dooh tabanas'aa haja bä, ÿÿnh hadoo do hã takan'oo däk do hyb n'aa wawii tak'ëp haeh do kæg, tabanawäng hēnh ta hã tabenyyw däk doo hēnh takapuh hōm hyb n'aa, takejēn hyb n'aa. Ta tii bä rabahag'ääs ta hã tamawoob hē ta baab, ji ma poo oow see pé kamarab ta jó. Dooh aw'yy hadoo do haja bä ta t'ïï hēnh tahōm bä. ¹⁵ Tii bä aw'yy hadoo do etsós wät naēng. Tamii hado däk. Takarēn paawä wän n'aa hejooñh do bahēm hyng ÿÿnh. ¹⁶ Dooh tahaja bä. ÿÿnh hadoo do k'ääts masaa kän. K'ääts karëeb jēng tamii tabanas'aa noo gó ganyyh doo. ¹⁷ Ti hyb n'aa tak'ëp tabanas'aa kawaj'ään kän ÿÿnh wē, ti hyb n'aa ahōm kän ÿÿnh hadoo do panaa wób sa wē takamaj'ïï hyb n'aa. P'op Hagä Do mejūū do ky dah'eeh do ti ta panaa wób, ** Jesus ky n'aa nerét doo. ¹⁸ Tii bä akajar nabyy me tabanas'aa bag'ëed däk.

13

Tabanas'aa see akajar me naa hanyyh do ky n'aa hahÿÿh

¹ Tii bä ÿ hapäh tabanas'aa see akajar me naa hanyyh doo. Setsi ta nuuh. Ji moo sahōñh hē ta s'ään. Ta s'ään hã ti atoonh ta soog. Sét ken'yyh ta nuu hã takerii däk ta häd wób P'op Hagä Do tah'yib rejää doo. ² Awad rewopaad häd näng do häd hadoo ta ti tabanas'aa ÿ hapäh doo. Awad see péh, uus häd näng do hadoo ta tsyym, ta mooh. Awad reaw häd näng do noo hadoo ta nooh. Tabanas'aa seeh, dōm näng doo, * pooj jé ÿ hapäh doo, an'oo däk ta hejój,

** 12:17 Jesus hã h'yy ka'eeh do tii. * 13:2 Nesaa Do Yb tii.

tabag'ãäs doo, tabanas'aa akajar me hanyyh do hä. Tan'oo däk na-ãäj hē ta hä tak'öp tahyb n'aa jawyg däk hyb n'aa. ³ Akajar me hanyyh do tabanas'aa nuu see hä ta rog noo eh do paa tyw n'aa. Dajöp ji edoo né paawä ta rog mahÿÿj, dooh tadajëb bä. Mah'uu däk ta rog. Ti hyb n'aa, sahõnh hē badäk hahÿÿ bä habong do rahyb n'aa meuunh, rawén ky sũüt tabanas'aa tame hanyyh doo. ⁴ Tii bä badäk hahÿÿ bä habong do rahyb n'aa jewyyg däg kån tabanas'aa dõm näng doo, tabanas'aa akajar me hanyyh do hyb n'aa jawyg däk tan'oo däk do hyb n'aa. Tabanas'aa akajar me hanyyh do na-ãäj hē rahyb n'aa jew'yyk. Hahÿÿ da sa kyyh: “Dooh hahÿ tabanas'aa akajar me naa hanyyh do hadoo péh. Dooh hajaa pé ta hä j'aa ketsë péh”, näk sa kyyh.

⁵ Tii bä tabanas'aa akajar me hanyyh do hä takan'oo däk ta hä hē taj'aa etsë ta ky n'aa hä. Takan'oo däk ta hä ta her'oot doo me P'op Hagä Do tah'yyb rejãä doo. Takan'oo däk ta hä 42 kamarab noo gó h'yyb jawyg gó tamejũũ hyb n'aa. ⁶ Tii bä ta her'ood kån nesaa do P'op Hagä Do tah'yyb rejãä doo. Ta her'ood kån P'op Hagä Do häd rejãä doo. Taky n'aa rejãä P'op Hagä Do karapee, P'op Hagä Do panang, hÿ pong jé habong do na-ãäj hē. ⁷ Takan'oo däg kån ta hä P'op Hagä Do karapee, tsyt hē ta wë kasëew bong do wë takamaj'ĩĩ hyb n'aa. Takan'oo däk sa hä taj'aa et'ëek hyb n'aa. Tii bä takan'oo däk ta hä, sahõnh hä tamejũũ hyb n'aa. Sahõnh hē badäk hahÿÿ hä habong do hä, ajyy, ÿÿj sahõnh hē sa panaa hä, sahõnh hē sa kyyh her'oot do hä, sahõnh hē häj n'aa babuuj hä tamejõ kån. ⁸ Sahõnh hē badäk hahÿÿ bä habong doo, sa häd kanerii däk do edëb had'yyt hē gadoo do heen n'aa hä raj'aa etsë da tabanas'aa. B'éé T'aah, badäk hahÿÿ bä tadu dahäng noo gó naa P'op Hagä Do h'yyb däng do tadajöp

hyb n'aa, ta ti ti ji edëb had'yyt do heen n'aa danäh.†

9 Taw'ääts hē sahōnh hē maa nap'ëeh do ramaa newëe hahÿÿh:

10 “Jé sa hã P'op Hagä Do h'yyb däng do sa majiĩ rameso padëek hyb n'aa,

sa majiĩ moo gó rakameso däk né da.

Jé sa hã P'op Hagä Do h'yyb däng do sën-jeer me radej'ëep hyb n'aa,

sën-jeer me radejëp né da.”

Ti hyb n'aa taw'ääts hē h'yyb jawyg gó P'op Hagä Do karapee tsyt hē ta wē kasëew bong do ragadoo ta tii. Taw'ääts hē dooh rah'yy gejë bä Jesus hã rah'yy ka'eeh do hã.

Tabanas'aa see k'ääts gó naa hanyyh do ky n'aa hahÿÿh

11 Tii bä tabanas'aa see k'ääts gó naa hana doo kä ÿ bahapëe kãn. Pawóp hē ta s'ään. B'éé t'aah s'ään hadoo ta s'ään. Tabanas'aa dōm näng do hadoo ta kyyh.‡

12 Tabanas'aa akajar me hanyyh do paa hejój gó, sahōnh hē ta ti hyb n'aa jawyk doo gó tabanas'aa k'ääts gó hana do bawät. Tabanas'aa pooj jé hanyyh do ky gabuuj gó tamoo wät sahōnh hē tamoo wät doo. K'ääts gó hana do anoo sahōnh hē badäk hahÿÿ bä habong do rahyb n'aa jew'yyk tabanas'aa ta nuu see rog mah'uu däk do paah.

13 Tak'ëp meuj n'aa näng do heen n'aa tabanas'aa k'ääts gó hanyyh do moo wät. Tëeg hōõ sii hē adëe hyng tūũ hÿ pong jé naa tan'oo bä badäk hahÿÿ bä habong do sa matym gó. 14 Meuj n'aa näng do heen n'aa tabanas'aa

† 13:8 Ta tii hã sa häd kerih doo, dooh raj'aa etsëe bä tabanas'aa. ‡ 13:11 Kaja hē tah'yyb mahũũm sahōnh hē sa wē ji edoo né paawä, tak'ëp ji tawadii Nesaa Do Yb bad'oo doo da, tahanäng pé tii.

tame hanyyh do paa ky gabuuj gó tamoo wät do hyb n'aa, tawad'ii kån badäk hahÿÿ hä habong doo. Tamejũ sa hä, kabarii tabanas'aa rog näng do paa heen n'aa ratama hyb n'aa, ta tii hä raweh'ëeh hyb n'aa. Tabanas'aa rog näng do paa né paawä, sën-jeer haj'aa, edëp nä. ¹⁵ Tii bä tabanas'aa k'ãäts gó naa hanyyh do hä takan'oo däk, kabarii tabanas'aa rog näng do paa heen n'aa tabedëb gëet hyb n'aa kä. Kabarii hedëb wät do hyb n'aa, er'ood kån. Tamejũ radej'ëep hyb n'aa sahõnh hë kabarii ta heen n'aa hä hyb n'aa najew'yyk doo. ¹⁶ Tamejũ na-ãäj hë, sahõnh hë badäk hahÿÿ bä habong do sa moo hub hä tanado bä sa maboor hä radadäk ta heen n'aa. Ky n'aa nets'äs do hä, ky n'aa etsëeh do hä, ma näng do hä, kas'uut do hä, kariw n'aa tamah do hä, sahõnh hë sa karom hä na-ãäj hë radadäk da ta ti heen n'aa. ¹⁷ Ta ti heen n'aa nanäng doo, dooh da tahaja bä tets'ëe bä takarën doo, dooh na-ãäj hë tahaja bä ta wë hanäng do tesëem bä. Tabanas'aa tame naa hanyyh do paa häd né ti ta heen n'aa. Ta häd numero n'aa tii. ¹⁸ Taw'ãäts hë tak'ëp ji h'yy ganäng hahÿÿ hä. Taw'ãäts hë jé h'yy ganäng do tahyb n'aa newëe nyy d' tahanäng pé tabanas'aa numero n'aa. 666 ta numero n'aa. Aj'yy häd né tii.

14

B'éé T'aah 144 miw ta wë kasëew bong do ta sii habong do ky n'aa hahÿÿh

¹ Tii bä ÿ hegã wät. Pój ÿÿ jé ÿ bahapäh B'éé T'aah waëë Sijõn häd näng do jó hageët doo.* Ta sii rababok 144 miw ta karapee wób. Sa maboor hä takerii däk B'éé T'aah häd, B'éé T'aah Yb häd daheeh. ² Tii bä ÿ maa napäh

* 14:1 Waëë Sijõn häd näng do jó P'op Hagä Do tób n'aa basooh ti noo gó. Ta tii bä Jerusarënh panang basooh na-ãäj hë.

hỹ pong jé hana do maa ena doo, gawakaa p'op hana do maa ena do hadoo, darung do tak'öp maa ena do ky hadoo. Etën do nahëë hajõng tyd näng do retën do hadoo ȳ maa napäh doo. ³ P'op Hagä Do bag'ääs do tyng n'aa pooj jé, ji meheet pé kabaj'aa do pooj jé, 24 wahë n'aa sa pooj jé 144 miw hedoo do papuuj ky n'aa kä rejäm kän. Dooch hajaa pé ta ti kejäm do ma kametëek péh. Jääm hë hajaa rama kamet'ëëg bä 144 miw hedoo doo, badäk hahỹ hã habong do mahang P'op Hagä Do wë kedëeb bong doo. ⁴ Ta ti hedoo doo, dooh noo gó rababok pé ȳj sa wë. Ti hyb n'aa baad had'yyt hë sa h'yyb P'op Hagä Do wë.† B'éé T'aah rahadaa had'yyt hë tahahõm hënh. Jesus dajöp doo me ta säm, rakets'ëë hõm badäk hahỹ bä habong do sa mahang naa, tsyt hë P'op Hagä Do wë, B'éé T'aah wë na-ääj hë ramoo bok hyb n'aa, pooj jé joom ag P'op Hagä Do wë kasëew hõm do hadoo rabahadoo hyb n'aa. ⁵ Dooch noo gó ranoo kanesa bä. Baad had'yyt hë rababok.

Tamawoob hë hedoo do ääs sa ky n'aa hahỹh

⁶ Tii bä ȳ hapäh ääs seeh, p'op wë hã kapuuh doo. Jé pad'yyt hë badäk hahỹ hã habong do hã tapanäk baad hadoo do nahänh do ky n'aa. Sahõnh hë häj n'aa buuj sa hã, sahõnh hë panaa sa hã, sahõnh hë sa kyyh her'oot do sa hã, sahõnh hë né hë badäk hahỹ hã habong do sa hã tapanäk. ⁷ Tak'öp ta kyyh hahỹ da tapanäk bä: “Kaja däk sahõnh hã P'op Hagä Do ky n'aa etyy doo. Ti hyb n'aa taw'ääts hë bë h'yyb eỹm P'op Hagä Do hã, taw'ääts hë tak'öp bë weh'ëeh, bë j'aa etsëe ta hã. Bë hyb n'aa jewyyg,

† 14:4 P'op Hagä Do hã had'yyt hë rah'yyb padëek. Dooch ta wób rah'yy kaha'eeh do hã rah'yy kae bä. Dooch kabarii hã rah'yy kae bä, dooh P'op Hagä Do rawad'ii bä, tahanäng pé ti dooh ȳj sa wë rabok péh.

wě, hēēj haw'āāts hē, akajar, naēng k'āāts gó naa ganyyh do mo haj'aa nāng doo”, nāng ta kyyh.

⁸Tii bā āās seeh, pooj jé hahōm do jawén tabana. Hahỹỹ da ta kyyh: “Gawatsig kǎn, gawatsig kǎn panang tak'ēp ky n'aa etsēēh do Babirōn hād nāng doo! Yỹnh hajōk do sii heỹỹh do hadoo Babirōn panang. Tan'oo dāk naēng oow mahỹỹnh do sahōnh hē badāk hahỹỹ bā habong do sa hā, tak'ēp baad nadoo do ramoo bok hyb n'aa ta sii, P'op Hagā Do kawajāān tan'oo bā sa wě.”[‡] ⁹Tii bā āās see ana kǎn, āās pooj jé hah'ūūm do sa jawén. Tak'ēp ta kyyh. Hahỹỹ da taky hadoo: “Jé tabanas'aa akajar me hanyyh do hyb n'aa jew'yyk doo, kabarii ti tabanas'aa heen n'aa hyb n'aa jew'yyk do na-āāj hē, jé gadoo do tabanas'aa heen n'aa ta maboore hā, ta moo hā radadāk hyb n'aa,¹⁰ ta ti hedoo do P'op Hagā Do rejāā da sa hā tak'ēp takawajāān doo gó. Tak'ēp sa hā tarejāā do rahoop da. Dooch da P'op Hagā Do t'yyd mehīn bā sa hā.[§] Ta ti hedoo do rahoop da pā hadoo saw'aak do hahōng do tak'ēp mahỹỹnh doo. Āās P'op Hagā Do wě kasēēw bong do sa matym gó, B'éeé T'aah matym gó na-āāj hē rahoop da tii.¹¹ Rahoop do tsyg as'ēēg had'yyt hē da. Dooch tahēēj bā tii. Dooch da takan'oo bā rakameh'āāk pé rahoop do hyb n'aa. Tabanas'aa, kabarii tabanas'aa heen n'aa na-āāj hē hyb n'aa jew'yyk doo, ta hād heen n'aa gad'oo do rahob had'yyt né da”, nāng āās kyyh.

[‡] 14:8 Yỹnh hajōk do sii heỹỹh doo, sa sii naēng oow mahỹỹj ha'oom do ky n'aa gó tabeh'ūūm. P'op Hagā Do mak'yys doo, ta wób h'yyb tatuk do sa nemuun P'op Hagā Do ramakyyys hyb n'aa ky n'aa ti ta tii. [§] 14:10 Panyyg ky n'aa gó tabeh'ūūm ta ti ky n'aa Gereg kyy me. Hahỹỹ da takerii wāt: “Tak'ēp mahỹỹnh doo, ta hood gó tagedu dāk do tan'oo bā reēēk. Tak'ēp mahỹỹnh do tii. Dooch takamekuuj bā tanahejoonh hyb n'aa. P'op Hagā Do kawajāān tii.”

¹² Ta ti hana nä do hyb n'aa, taw'ääts hē h'yyb jawyk doo gó rababoo had'yyt hē P'op Hagä Do karapee tsyt hē ta wē kasēew bong doo, tamejüü do ky dah'eeh doo, Jesus hā h'yy ganajäng doo.

¹³ Tii bä ŷ maa napäh kyyh hŷ pong jé hana do hā ŷ ky hadoo doo. Hahŷŷ da ta kyyh: “Merii hahŷŷ da: Ky n'aa kedëng da hŷ jawén dejëp doo, h'yy ganajäng doo me Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hā h'yy kata dāk doo”, näng.

“Te hub né hē tii”, näng P'op Hagä Do Sahee. “Ta ti hedoo do rakameh'ääk da hejooñh do rahoop do mahänh. Hŷ pong jé ragadoo né da baad hadoo do ramoo bok do sām”, näng P'op Hagä Do Sahee.

Badäk hahŷŷ bä habong do ta hā h'yy kana'eeh do Jesus rejää do ky n'aa hahŷŷh

¹⁴ Tii bä ŷ hegää wät, wē puh hawak do ŷ hapäh pój ŷŷ jé. Wē puh pong jó ti asooh aj'y y hadoo doo. K'ääts tég gabarëeh do ta soog ta nuu gó hasooh doo. Ta moo gó tatón joom ji nu gekää do nahëe tak'ëp hehäm doo. ¹⁵ Tii bä ääs see bana kän. P'op Hagä Do tób n'aa, hŷ pong jé hasooh doo bä naa tabanyyh. Tak'ëp hadoo doo me ta kyyh taky hadoo wē puh pong jó hasooh do hā. Hahŷŷ da ta kyyh: “Mata däg badäk hahŷŷ hā habong doo, raky n'aa kety hōm hyb n'aa, joom ta nahëe me ji gekää doo da, ji bataa doo da. Kaja dāk nesaa do hā raky n'aa kety hōm do hyb n'aa, joom ahōō dāk do ji ata hōm do kajaa doo da”, näng ääs kyyh wē puh pong jó hasooh do hā.

¹⁶ Tii bä kä, ta nahëe me wē puh pong jó hasooh do tanu gak'ää hōm hadoo badäk hahŷŷ hā habong doo. Sahōnh hē tabata hōm.**

** 14:16 Panyyg ky n'aa gó tabeh'üüm badäk hahŷŷ bä habong do taky n'aa etyy do ky n'aa.

¹⁷ Tii bä P'op Hagä Do tób n'aa, hỹ pong jé hasooh doo bä naa tabaná kán ääs seeh. Ti na-ãáj hē tatón joom nahëë tak'ëp hehâm doo. Uwa ag ji gamakãã do nahëë tii. ¹⁸ Tii bä ääs seeh, tēëg hõõ hagã n'aa, buu benyym do P'op Hagä Do hã rama ejuu do tyng bahäng bä naa tabana kán. Tak'ëp ta kyyh ääs joom nahëë hehâm do hatón do hã tamaher'oot bä. Hahỹỹ da taky hadoo ta hã: “Mado däg joom nahëëh, mata däg badäk hahỹỹ bä joom uwa ta tyd hã padëëk doo. Wah'eë padäg kä ta ag.” ¹⁹ Tii bä ääs gak'ãã hõm kán uwa ag badäk hahỹỹ bä hanäng doo. Tata hõm ta ag, tadewäts hõm kán ji gatsi do hood gó. Takawajãän doo gó tak'ëp da P'op Hagä Do rejãã da badäk hahỹỹ bä ta hã h'yy kana'eeh do tahanäng pé tii. ²⁰ Tii bä sa tsyym me ragetsii kán uwa ag, ji getsi do hood panang w'oo hã hasooh doo gó. Majyyw ganyyh tagetsi do hood gó naa. Maeë däk majyyw ganyyh doo. Kawaaro ewöd n'aa hã takajäk, p'op péj takajäk. Dawëë né hē takajäk, 300 kirõöm tahyb n'aa péh.††

15

Setsi ääs setsi tagadëëg ub nesaa do man'aa do ky n'aa hahỹỹh

¹ Tii bä kä, tak'ëp meuj n'aa näng do heen n'aa see y hapäh hỹ pong jé. Setsi ääs y hapäh, tagadëëg ub setsi nesaa do man'aa doo. Tagadëëg ub tawén hadoo, ta ti tabës bä, gawatsig hõm do hyb n'aa P'op Hagä Do kawajãän doo. ² Tii bä akajar paras-ko s'ëëb hadoo, tēëg hõõ hadoo doo me kamekuuj däk do y hapäh. Ta ti akajar hadoo do jó y hapäh sahõnh hē j'aa kets'eë doo, tabanas'aa akajar see me naa hanyyh do paa hã, kabarii ta heen n'aa

†† ^{14:20} Uwa ag nado ti rataa do ragetsi doo. Badäk hahỹỹ bä habong do P'op Hagä Do wë kamaj'iï do ääs radej'ëëp do ky n'aa tii.

hã na-ãäj hẽ j'aa kets'ëe doo, ta häd numero n'aa ganad'oo do paah. Sa moo gó rapatsëe retën do nahëeh, sa hã P'op Hagä Do an'oo däk doo. ³ Tii bä rejäm kãn Mosees, P'op Hagä Do karom paa ejäm wät do paah. Rejäm na-ãäj hẽ B'ée T'aah h'yyb n'aa jaw'yyk do jäm n'aa. Hahÿÿ da sa kyyh rejäm doo:

“Tak'ëp meuj n'aa näng do sahõnh hẽ mamoo wät doo
Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do Sahõnh Hẽ
Haj'ap Doo.

Baad had'op, heh'äät, sahõnh hẽ mamoo wät doo,
õm, sahõnh hẽ had'yyt bag'ãäs doo.

⁴ Jããm hẽ õm ti baad had'op doo,
tsyt hẽ nesaa do mahãnh hawät doo.

Sahõnh hẽ häj n'aa babuuj rabana da a wë,
õm rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa.

Tii d' rabad'oo da, baad had'op do mamoo wät do kametä
däg kãn do hyb n'aa.

Ti hyb n'aa kä, sahõnh hẽ a hyb n'aa da rah'yyb e'ÿÿm.

Tak'ëp da õm raweh'ëeh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.

Sahõnh hẽ õm da raj'aa etsë”, nãk sa kyyh rejäm doo gó.

⁵ Ta ti jawén ÿ hegãã wät, tii bä ÿ hapäh tanoo kasëets hõm P'op Hagä Do tób n'aa hÿ pong jé hanäng doo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do hood tób n'aa. ⁶ P'op Hagä Do tób n'aa gó naa rabanä kãn setsi ãäs, setsi baad nadoo do badäk hahÿÿ bä habong do rahoop do man'aa doo. Pãän papuuj rino häd näng do s'ëeb hawak do gabarëeh do sa saroor. Sa h'yyb mawyd k'ãäts tæg gabarëeh do s'ëeb. ⁷ Tii bä, ji meheet pé kabaj'aa do see an'oo däk sa hã setsi ta hood k'ãäts tæg gabarëeh do s'ëeb. Ta hood gó tagedu däk P'op Hagä Do hawäd had'yyt do kawajãän do metëe n'aa, badäk hahÿÿ bä habong do sa jó rahah'ook hadoo hyb

n'aa. ⁸ Tii bä kä, ta tsyg P'op Hagä Do bag tak'öp gabarëeh doo gó hana doo, ta hejój gó naa hana doo, jé pad'yyt däg P'op Hagä Do tób n'aa gó. Dooh hajaa pé P'op Hagä Do tób n'aa gó hajëë suun péh, ta ti setsi baad nadoo do badäk hahÿÿ bä habong do rahoop do man'aa do kajaa bä kä.

16

Setsi ta hood P'op Hagä Do kawajãän do metëë n'aa ky n'aa hahÿÿh

¹ Tii bä, ÿ maa napäh kyyh tak'öp hadoo do P'op Hagä Do tób n'aa bä naa hana doo. Hahÿÿ da taky hadoo setsi hedoo do ääs sa hä: “Bë ahöm, bë ahoog hyy badäk hahÿÿ hënh setsi hedoo do ta hood gó hanäng doo, P'op Hagä Do kawajãän do metëë n'aa”, näng ta kyyh. ² Tii bä pooj jé hadoo do ääs ahoog kän ta hood gó hanäng do hëej jó. Tii bä, sahõnh hë tabanas'aa akajar me naa hanyyh do paa heen n'aa sa maboore hä, sa moo hä gado däk do hä, sahõnh hë kabarii ta heen n'aa hyb n'aa jew'lyk do hä na-ääj hë genyyh sa rog manahuuh doo, nesaa doo, datés doo.

³ Tii bä ääs see akajar me tahoog kän ta hood gó hanäng doo. Majjyw hado däk sahõnh hë naëng, kamag majjyw hadoo. Sahõnh hë akajar me habong do hedëp do paa dejëb kän.

⁴ Ääs see ahoog kän ta hood gó hanäng do sahõnh hë tamii me, naëng k'ääts gó ganyyh doo me na-ääj hë. Majjyw hado däk sahõnh hë naëng. ⁵ Tii bä ÿ maa napäh ääs naëng hagä n'aa, hahÿÿ da P'op Hagä Do hä her'oot doo:

“Baad had'op õm.

P'op Hagä Doo, tsyt hë nesaa do mahãnh hawät doo,
da hë hawät doo, p'ooj ub hawät doo.

Baad hadoo do ti mamoo wät doo,

ta tii da sa hã maky n'aa etyy do hã,
⁶ Baad ub né ti sa hã mamoo wät doo,
 a karapee tsyt hẽ a wẽ kasëew bong doo,
 a ky n'aa rod na-ãäj hẽ radej'ëep do hyb n'aa paah.
 Sa majjyw gatsëk ran'oo bã radej'ëep noo gó.
 Ti hyb n'aa man'oo däk majjyw né hẽ rabeëëk hyb n'aa.
 Sa h'yyb haj'aa hẽ tii", näng ääs naëng hagã n'aa kyyh.

⁷ Tii bã ÿ maa napäh kyyh P'op Hagã Do rama ejuu do
 tyng n'aa hã naa ääs her'oot do ky gadoo doo. Hahÿÿ da
 ti kyyh P'op Hagã Do hã:

"ÿÿ, te hub né hẽ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo,
 P'op Hagã Do Sahõnh Hẽ Haj'ap Doo.

Baad had'op, heh'äät, sahõnh hẽ sa hã maky n'aa etyy
 doo", näng ti kyyh.

⁸ Tii bã ääs see papÿÿj hã kä tahoog kãn ta hood gó
 hanäng doo. Tii bã kä, papÿÿj hã takan'oo däk badäk
 hahÿÿ bã habong do tarejãã hyb n'aa tak'ëp baju doo me.

⁹ Tii bã byyh hetä padëëk tak'ëp baju do haj'aa. Ti hyb
 n'aa P'op Hagã Doo, sahõnh hẽ rahoop do mo haj'aa näng
 do raky n'aa was'ee kãn. Tak'ëp rahob né paawä, dooh
 rat'yyd kamehĩn bã, dooh reréd bã nesaa doo. Dooh
 rakarën bã P'op Hagã Do rahyb n'aa jewyyg bã.

¹⁰ Tii bã ääs see ahoog kãn ta hood gó hanäng do
 tabanas'aa akajar me naa hanyyh do paa bagã tyng n'aa
 jó. Tak'ëp tabadagyb däk jé pad'yyt hẽ tabanas'aa bag'ääs
 doo bã. Badäk hahÿÿ bã habong do nag'aad kegës, tak'ëp
 datés do rahoop do hyb n'aa. ¹¹ P'op Hagã Do hÿ pong jé
 bag'ääs do raky n'aa was'ee kãn tak'ëp datés do hyb n'aa,
 sa rog hyb n'aa na-ãäj hẽ. Rahob né paawä, dooh rat'yyd
 kamehĩn bã baad nadoo do ramoo bok do hã. Dooh reréd
 bã baad nadoo doo. ¹² Tii bã ji ma poo oow see pé ääs

kä ahoog kån ta hood gó hanäng do tamii maeh do Éw-Parat häd näng doo me. Tamii Éw-Parat mawooj däk, sa wahë n'aa papÿÿj hana hënh naa hena do sa warahén sii hë mawooj däk doo me rabatsëg hõm hyb n'aa kaneb'ooh doo hënh.

¹³ Tii bä ÿ hapäh tamawoob hë karap'aar h'yyb nesaa doo. Tabanas'aa dõm näng do noo gó naa ta see ganyyh, tabanas'aa akajar me naa hanyyh do paa noo gó naa ta see ganyyh, sa ky n'aa rod noo kanesa do noo gó naa ta see ganyyh.* Maj'ee hedoo karap'aar h'yyb nesaa doo.

¹⁴ Karap'aar h'yyb nesaa do né hë tii. Tak'ëp meuj n'aa näng do heen n'aa ramoo bok. Jé pad'yyt hë badäk hahÿÿ bä häj n'aa wahë n'aa wë rabahõm, häj n'aa wahë n'aa sa warahén sii hë rabats'yyt hyb n'aa kaneb'ooh doo hënh. P'op Hagä Do wë, ta karapee wë na-ääj hë rakaneboh paawä. P'op Hagä Do Sahõnh Hë Haj'ap Do h'yyb däng do noo gó da ta ti kaneb'ooh do bawät.

¹⁵ Hahÿÿ da Jesus kyyh:

“Bë hyb n'aa matakä. ÿ ana da rah'yy kanapeet bä, hets'ëëk do ji ganada bä takajaa doo da. Ky n'aa kedëng da jé hyb n'aa matakëë doo. Ta ti hadoo do hä dooh takado hõm bä ta saroor. Dooh da tanu mebyy bä, dooh ta si n'aa hë tawäd ÿ an'oo bä do hyb n'aa”, näng Jesus.†

* 16:13 Tabanas'aa k'ääts gó naa hanyyh do né tii. 13.11-15 hä takerii däk ta ky n'aa. † 16:15 P'ooj ub, Jerusarënh bä hasooh do P'op Hagä Do tób n'aa hagä n'aa sa wahë n'aa awät kawõõt doo da atsëm. Tii d' tawén d'oo tahag'ääs hyb n'aa tób hagä n'aa ramatakä bä. Tawyyd bä tób hagä n'aa see haÿÿh doo, rado hõm ta saroor, raju hõm, tii bä ramejüü bag hënh tababaaj hõm hyb n'aa ta tób hënh. Ti ky n'aa gó Jesus beh'üüm tamatëëh do baad ji gada do ky n'aa hä.

¹⁶ Tii bä tamawoob hē hadoo do karap'aar h'yyb nesaa do ran'oo bä hēej sa wahē n'aa rakataa hyb n'aa Eberew kyy me Ar-Magedōn ramaneēēnh doo bä.

¹⁷ Tii bä setsi däg do āās kā ahoog hyy kän ta hood gó hanäng do wē hā. Tii bä ỹ maa napäh kyyh tak'ēp hadoo doo, maa eh do P'op Hagä Do tób n'aa hỹ pong jé hasooh doo bä naa, P'op Hagä Do bag'āās do tyng n'aa bä naa. Hahỹỹ da ta kyyh: “Gawatsig hōm kän sahōnh hē!”, näng. ¹⁸ Tii bä kā, tak'ēp tabawyb kän, tak'ēp tadarung, et'oom. Tak'ēp né hē k'āāts katajus kän, k'āāts ganabēēh. Badäk hahỹỹ bä ajyy radu doo noo gó naa rababok doo, dooh noo gó ta ti hedoo pé tak'ēp k'āāts katajuus do bawät. Tak'ēp né hē badäk hahỹ hēej hā katajuus jé pad'yyt hē. ¹⁹ K'āāts nanäng panang tak'ēp ky n'aa etsēēh do yt hē hanäng do ganabēēh tak'ēp katajuus do haj'aa. Ganabēēh do haj'aa ketyn padäg kän panang paa tan'oo bä. Tamawoob däg panang tahaj'aa ketyn bong doo. Sahōnh hē badäk hahỹỹ bä hanäng do sa panang bä hanäng do tób kag'ēēd bēēh katajuus do haj'aa. Dooh P'op Hagä Do mabaan bä nesaa do panang ky n'aa etsēēh do Babirōn häd näng do babuuj ramoo bok do paah. P'op Hagä Do mejũũ rabeēek hyb n'aa ta hood gó hanäng do mahỹỹnh doo, tan'oo däk tak'ēp rabahoop takawajään doo gó sa hā tarejää doo, tahanäng pé tii. ²⁰ Sahōnh hē tsyt dēeg akajar me hanäng doo, sahōnh hē waēē na-āāj hē bedo bong. ²¹ Naēng tak'ēp dagäp do pä hado däk do kajäg hyy kän badäk hahỹỹ bä habong do sa jó. 40 kiw bahñnh pä hadoo kejäk doo. Tii bä P'op Hagä Do raky n'aa was'ee kän tak'ēp rabahoop pä hadoo kajäk do an'oo bä do hyb n'aa.

17

Ỹỹnh ky n'aa tabanas'aa ky n'aa daheeh hahỹỹh

¹ Tii bä setsi hedoo do aãs, ta hood sa moo gó patsëe do paa sa see ana kãn wë yÿ, tii b' taky hadoo hã yÿ: “B'ëep, y metëeh da a hã nyy da P'op Hagä Do rejãã da yÿnh hajök do sii heÿÿh do yb, hajöng tamii takëen hã hasooh doo.*

² Sahõnh hë häj n'aa sa wahë n'aa rabahe'yÿh hadoo ta ti yÿnh hadoo do sii. Badäk hahÿÿ hã habong do raboom kãn do hadoo uwa s'ëeb mahÿÿnh do hã, yÿnh hadoo do sa hã taheno do hã. Baad nadoo do yÿnh hadoo do moo wät do h'yyb mahüüm kãn”,† näng aãs kyyh hã yÿ.

³ Tii bä s'ëeh hadoo y hapäh P'op Hagä Do Sahee an'oo bä. Säh y hadoo doo gó aãs y tamahüüm kãn tabanawäng hënh. Ta tii bä y hapäh yÿnh tabanas'aa häd hahiin pé do jó hasooh doo. Tabanas'aa hã takerii däk séd dó ta häd wób P'op Hagä Do h'yyb rejãã doo. Setsi tabanas'aa nuuh. Ji moo sahõnh hë ta s'ãän. ⁴ Jabaruut péh, häd hahiin pé ta mahang yÿnh saroor. K'aãts tég gabarëeh do s'ëeb, pä gabarëeh do ky n'aa gebah doo, nu gabarëeh do perora häd näng do na-ãäj hë ta hetsó tapadedëek doo. Ji eëek do hood n'aa k'aãts tég gabarëeh do s'ëeb ta moo gó. Séd dó nesaa péh, hesus hadoo do ta gó ta wób sii tabahe'yÿh do hyb n'aa. ⁵ Hahÿÿ da takerii däk ta maboos hã: “Babirõn, panang tak'ëp ky n'aa etsëeh do yÿh. Yÿj hajök do sii he'yÿh do sa yÿn. Sahõnh hë tak'ëp nesaa do badäk hahÿÿ bä hanäng do du n'aa doo.” Tii d' né takerii däk ta maboos hã, tahanäng pé baad ji nahapäh

* 17:1 Panang Babirõn ramaneëeh do ky n'aa ti yÿnh hajök do sii heÿÿh do Jowãw hapäh doo. Panang babuuj P'op Hagä Do mak'yyis doo, ta see hedoo do hyb n'aa jew'yyk do ky n'aa tii. Hajöng do tamii, hajöng badäk hahÿÿ hëej babuuj, panang buuj ky s'üüt doo. † 17:2 Sahõnh hë häj n'aa sa wahë n'aa raky dahé däk, ramoo boo däk nesaa do ta ti panang buuj sa hã metëeh doo. Séd rah'yyb hedo däk nesaa do hã, tahanäng pé tii.

doo. ⁶ Aoom ÿñnh hadoo doo. Tawén oom, P'op Hagä Do karapee tsyt hē ta wē kasēew bong do sa majyyw, Jesus ky n'aa nerét do sa majyyw tadej'ēep do teeg wät do hyb n'aa.

Tak'ēp ÿ hyb n'aa meuuj wät ÿñnh hadoo do ÿ bahapäh bä. ⁷ Tii bä ääs ky hadoo hā ÿÿ: “Hēd n'aa mahyb n'aa meuunh? Ōm ÿ maher'oot da ÿñnh ky n'aa, nyy d' tahanäng péh. Ōm ÿ maher'oot da na-ääj hē tabanas'aa setsi nuu näng doo, ji moo sahōnh hē s'ään näng do ÿñnh jó jasooh do ky n'aa, nyy d' tahanäng péh. ⁸ Tabanas'aa mahapäh doo, pooj jé tabawäd wät paah. Da hē dooh tawäd bä. Ti hadoo né hē tak'ēp t'öp gadarong doo gó naa, tabanesaa hēnh naa taganyyh da tagawatsig hōm hyb n'aa kä. Badäk hahÿÿ bä habong doo, sa häd badäk hahÿ kapahuuj däk noo gó naa kanerih do edēb had'yyt do gadoo do heen n'aa hā, rahyb n'aa meuunh da tabanas'aa rabahapäh bä. Pooj jé tabawäd wät paah, da hē dooh tawäd bä. Ti awät né da hÿ jawén p'aa hēnh kä”, näng ääs kyyh.

⁹ Ti taky hadoo ēnh: “Taw'ääts hē tak'ēp ji h'yy ganäng ta tii hā, ji bahapäh hyb n'aa nyy d' tahanäng péh. Setsi hedoo do ta nuuh, setsi waēē ÿñnh jó jasooh doo.† Setsi ta nuuh, setsi bagā n'aa heen n'aa na-ääj hē. ¹⁰ Setsi hedoo do paa kä, ji moo séd me dooh booh. Setsi hedoo do sa see tabag'ääs da hē. Ta seeh, tagadēeg ub hadoo doo, dooh tana nä bä. Takajaa bä kä, tabag'ääs da kanahēn d'os hē ub. ¹¹ Tabanas'aa pooj jé hawät do paah, da hē nawät nä doo, oito hado däk do bagā n'aa da tii, t'öp gadarong doo gó naa tabanyyh bä kä. Setsi bag'ääs do hadoo pé tii.

† 17:9 Ta wób sa hā, setsi bagā n'aa hajōng häj n'aa bag'ääs do ta ti setsi waēē. Ta wób sa hā Roma panang ky n'aa tii, setsi waēē häd tūu nu däk do jó Roma panang katamaa däk do hyb n'aa. Ta wób sa hā Jerusarēnh ky n'aa.

Tagadëëg ub da P'op Hagä Do gawats'iik da tii", näng ta kyyh.

¹² Tii bä ahöm nä ta kyyh: "Ji moo sahõnh hē hedoo do ta s'ään mahapäh doo, ji moo sahõnh hē häj n'aa wahë n'aa. Dooh radu do nä bä rabag'ääs doo. Ti hadoo né hē, kanahën d'os hē ub rabag'ääs da tabanas'aa sii. ¹³ Séd rah'yib hedoo da ji moo sahõnh hē hedoo doo. Ragadoo da tabanas'aa sa wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa. Sa hejój, rahyb n'aa jew'yik do ranoo da tabanas'aa hä. ¹⁴ B'éé T'aah wë da rakamaj'ii. Tii d' né paawä rabad'oo da, B'éé T'aah j'aa et'ëëk da sa hä, sa wahë n'aa heh'äät doo, hyb n'aa jewyk do sa wahë n'aa B'éé T'aah tabahadoo do hyb n'aa. Ta sii had'yit hē da rababok ta wë tanaëëj bong doo, ta wë tatsyyd bong doo, ta hä h'yy kanerét doo", näng mä ääs kyyh.

¹⁵ Tii bä ääs ky hadoo ënh hä yÿ: "Hajõng tamii mahapäh do ta takëen hä yÿnh hajök do sii heÿÿh do hasooh doo, hajök do badäk hahÿÿ hä habong do tii. Sahõnh hē häj n'aa buuj, sahõnh hē sa kyyh her'oot do tii. ¹⁶ Tak'ëp da tabanas'aa, ji moo sahõnh hē hedoo do ta s'ään, ji moo sahõnh hē hëëj sa wahë n'aa, rakawajään da yÿnh hajök do sii heÿÿh do wë. Ramakyys da. Rado hõm da sahõnh hē ta wë hanäng doo. Rakabo nyih da ta saroor, ta si n'aa hē tabawät hyb n'aa. Rawëh da ta dab, raju jëng da tëëg hõõ me. ¹⁷ Tii d' rawén d'oo da P'op Hagä Do an'oo däk do hyb n'aa sa h'yib gó, takarën do ramoo bok hyb n'aa. Ti hyb n'aa né hē séd rah'yib hedo padëëk, sa hejój, rahyb n'aa jew'yik do rawén noo tabanas'aa hä. Tii d' rabad'oo da P'op Hagä Do ky däng do paa takaja däk bä kä. ¹⁸ Yÿnh pan'aa paa mahapäh doo, panang ky n'aa etsëëh do tii, badäk hahÿÿ bä hanäng do hëëj wahë n'aa hä mejüü doo", näng ääs kyyh.

18

Panang Babirõn häd näng do gawatsig hõm do ky n'aa hahỹyh

¹Ta ti jawén y hapäh ääs see hỹ pong jé naa hahyng doo. Tak'ëp tahyb n'aa jawyk. Tak'ëp tagabarëeh do hyb n'aa badäk hahỹy bä haw'ääts hē ta bag däk. ²Tak'ëp hadoo doo me taky hadoo:

“Gawatsig kån, gawatsig kån panang tak'ëp ky n'aa etsëeh do paa Babirõn häd näng doo!
Karap'aar h'yyb nesaa do panang däg tii.
Ta tii bä sahõnh hē hedoo pé taw'ëed nesaa do ramoo boo däk sa maag.*

³Babirõn wén gawatsig hõm,
ỹynh hajõk do sii heỹyh do hadoo,
naëng oow mahỹynh do sahõnh hē badäk hahỹy hã habong do sa hã tan'oo däk do hyb n'aa,
tak'ëp baad nadoo do ramoo bok hyb n'aa ta sii,
tak'ëp sa wē P'op Hagä Do kawajãän hanoo doo.
Sahõnh hē häj n'aa sa wahë n'aa rabahe'ỹyh hadoo ta ti ỹynh hadoo do sii.†
Tak'ëp rama enä däk ajyy hes'ëem doo,
sahõnh hē sa h'yyb karën do panang buuj rabetsëe do hyb n'aa sa hã”, näng.

⁴Tii bä y maa napäh kyyh see hỹ pong jé hana do hahỹy da ky hadoo doo:

* 18:2 Judah buuj sa hã ti anäng taw'ëed nesaa doo. Ji nawëh do tii. † 18:3 Hahỹy d' tahanäng pé ti ta sii raba'ỹyh hadoo: Panang buuj rah'yyb mahũm sahõnh hē häj n'aa wahë n'aa, sa karapee sii hē, baad nadoo do P'op Hagä Do ganen'aak do ramoo bok hyb n'aa. Dawëe P'op Hagä Do mahãnh rababok ran'oo bä.

“Karapé haa, bë beréd däg ta ti panang.

Bë beréd däg, nesaa do ramoo bok do sa h'yyb hataa bë nahadoo hyb n'aa,

sa hã ÿ rejãã do mahãnh bë kedëeb bong hyb n'aa.

⁵ Tak'ëp tabahajõõ däk nesaa do ramoo bok doo.

P'op ji at'ëeg sëek do hadoo, wë hã kaja däk do hadoo tii.

DooH P'op Hagä Do mabaan bä nesaa do ramoo bok doo.

⁶ Baad nadoo do ta wób hã ramoo bok do bë[‡] moo boo Babirõn panang buuj hã.

Nesaa do panang buuj ramoo bok do bahãnh da bë an'oo bã ta hã baad nadoo doo.

Tak'ëp bë mekuuj reëek do pan'aa, panang buuj ta wób sa hã ran'oo däk do bahãnh.

⁷ Sa hã hë rah'yy kasab'ee do paa pénh,

sa hã hë hajõng dajëer rah'ëenh do paa pénh

bë an'oo bã kã rahoop hyb n'aa, rah'yy katón hyb n'aa.

Hahÿÿ da h'yy kasab'ee doo gó Babirõn panang buuj raky hadoo sa h'yyb gó:

‘Sa wahë n'aa ÿÿnh bag'ããs do tyng n'aa jó hasooh do ër panang.

ÿÿnh patug tamaa wät do nado ër panang. DooH ër h'yy ketón da', näng panang buuj sa kyyh.

⁸ Tii d' rah'yy kasab'ee do hyb n'aa,

séd noo gó né da baad nadoo do kajaa da sa wë:

Dajëb kajaa da sa wë, h'yy ketón da, as'aah da.

Tëeg hõõ gó da panang baooj jëng.

Tii da tawén hadoo, tak'ëp tabahejoonh,

tak'ëp takabaj'aa do hyb n'aa P'op Hagä Doo,

[‡] 18:6 DooH baad ji hapëë bã jaa hã ta ti takamejũũ. ããs panang rejãã do hã apäh takamejũũ. Ji moo sahõnh hë häj n'aa wahë n'aa sa ky n'aa 17.16 hã takerii däk do hã apäh takamejũũ na-ããj hë.

Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do panang buuj ky n'aa etyy doo",
näng mä hỹ pong jé hana do kyyh.

⁹Badäk hahỹ bā häj n'aa sa wahë n'aa ta sii rabahe'ỹh do hadoo do paah, ta sii hajõng dajëer rah'yy karën do jawén rah'ëenh do paa a'oot da panang haooj jëng do tsyg rabahapäh bā. A'oot da, rah'yy ketón da ta hyb n'aa. ¹⁰Dawë hā rababë hōm da, panang buuj rahoop do rajeỹm do hyb n'aa rahob bā. Hahỹ da sa kyyh:

“Baad nado né hē a wē kajaa do panang ky n'aa etsëeh doo,
baad nado né hē a wē kajaa do Babirõn, panang hejooñh
doo,
séd noo gó õm P'op Hagä Do rejää do kaja däk do hyb
n'aa!”, näk da häj n'aa wahë n'aa sa kyyh.

¹¹Ajyy hes'ëem do a'oot da, rah'yy ketón da panang hyb n'aa, dooh hets'ëë wät pé do hyb n'aa sa wak'ääb marakate yb gó ramenaa doo. ¹²Dooh hets'ëë wät pé k'ääts tég gabarëeh doo, k'ääts tég hawak doo, gabarëeh do perora häd näng doo. Dooh hets'ëë wät pé rino häd näng do s'ëeb pään tak'ëp baad hadoo doo, pään jabaruut péh, pään häd hahiin doo, pään sawasaab is do seda häd näng do s'ëeb, sahõnh hē hedoo pé b'aa buu benyym doo, sahõnh hē hedoo pé ta hood erepääts[§] tég s'ëeb ramoo bok doo, b'aa ky n'aa gebah do s'ëeb, k'ääts tég hahiin do s'ëeb, sapaar s'ëeb, pä mar-more häd näng do s'ëeb na-ääj hē. ¹³Dooh hets'ëë wät pé sa hā b'aa kanera häd näng do syyj, ji waa ty gamabuuj, buu benyym do ji hawuuk doo, buu benyym do in-sijëen häd näng doo, b'aa tæg buu benyym do s'ëeb miir häd näng doo, buu benyym do see pé na-ääj hē. Dooh hets'ëë wät pé sa hā uwa s'ëeb mahỹnh

§ 18:12 Mäs kyy me elefante .

doo, joom ag oriib syyj, tiriig ag, tiriig s'ëëb, booj yb, b'éé, kawaaro, ta hood kawaaro takyyk doo. Doo na-ãäj hē hets'ëē wät pé ajyy ȳyj sa karom pan'aa, ajyy kaneb'ooh noo gó rameso padëëk do na-ãäj hē sa karom pan'aa.

¹⁴ Tii bä hahỹỹ da da sa kyyh panang hã:

“Doo wäd a wë tak'ëp magen'aak do paah.
Doo wäd tak'ëp ky n'aa gebah do a wë hanäng do paah.
Doo wäd gabarëëh do a wë hanäng do paah.
Doo takawyyd wäd bä ta tii”, nãk da sa kyyh.

¹⁵ Ajyy wekãp do ta ti hedoo do panang babuuj hã hes'ëëm do paah, tak'ëp ma enã padëëk doo, dawë hã rababë hõm da, panang buuj rahoop do tak'ëp rajeȳym do hyb n'aa rahob bä. A'oot da, h'yy ket'oon da. ¹⁶ Hahỹỹ da da sa kyyh:

“Baad nado né hē a wë kajaa do panang ky n'aa etsëëh doo.
Pãän, rino häd näng do s'ëëb tak'ëp baad hadoo doo,
pãän jabaruut péh, häd hahiin pé panang babuuj rapad-
edëëk do paah.
K'ãäts tög gabarëëh doo, pä gabarëëh do ky n'aa gebah
doo,
gabarëëh do perora häd näng do na-ãäj hē sa hetsó paah.
¹⁷ H'yy katón n'aa näng né hē panang hã kajaa doo,
séd noo gó gawatsig hõm do hyb n'aa tak'ëp hadoo do ta
ma paah”, nãk hes'ëëm do sa kyyh.

Dawë hã rababë hõm da marakate yb gó moo bok do sa wahë n'aa, ta gó habok doo, marakate yb gó moo bok doo, marakate yb gó men'aa do paa hã ta sãm gad'oo doo. ¹⁸ Hahỹỹ da da sa kyyh panang haoj jëng do tsyg rabahapäh bä: “Doo hahỹ hadoo pé panang tak'ëp ky

n'aa etsëeh pé”, näk da. ¹⁹ K'ääts ooj rehaa da sa nuu hã. **
A'oot da, h'yy ket'oon da. Hahỹ da da sa kyyh:

“Baad nado né hẽ a wẽ kajaa do panang ky n'aa etsëeh doo.
Tak'ëp panang buuj rama enäh do hã marakate yb danäh
rama enä padëek.

H'yy katón n'aa näng né hẽ panang hã kajaa doo,
séd noo gó gawatsig hõm do hyb n'aa tak'ëp hadoo do ta
ma paah”, näk sa kyyh.

²⁰ Taw'ääts hẽ bẽe kä, hỹ pong jé habong do bẽ h'yy
gadejah. Bëeh, tsyt hẽ P'op Hagä Do wẽ kasëew bong doo,
12 hedoo do Jesus mejũũ doo, Jesus ky n'aa rod hedoo do
na-ääj hẽ, taw'ääts hẽ bẽ h'yy gadejah, nesaa do hã P'op
Hagä Do ky n'aa ety däk do hyb n'aa panang buuj, nesaa
do bẽ hã ramoo bok do paa hyb n'aa.

²¹ Tii bä ääs tak'ëp kabaj'aa do see tado däk pä tak'ëp
haeh doo, ti tadawäts kãn tame akajar me. Pä tadawëes
bä taky hadoo:

“Tii bä né kä, tak'ëp baad nadoo doo me
tagawatsig kãn da panang ky n'aa etsëeh doo, Babirõn.
Doo da rahapëe wäd bä hahỹ panang”, näng ääs kyyh.

²² Tii bä panang gawatsig hõm do hã ääs ky hadoo:

“Hỹ jawén dooh ji maa napäh pé a mahang retën do
nahëeh,
ji gamehỹyh do nahëeh,
jäm hejäm do sa kyyh.
Hỹ jawén dooh ji awyyd wät pé da a mahang ramoo bok
do hã moo bok doo.

** 18:19 Rah'yy ketón do heen n'aa tii.

Hỹ jawén dooh kawyyd wät pé a mahang tiriig ag kamawõds doo,
tiriig s'ëëb moo bok doo.

²³ Hỹ jawén dooh ragataas pé ta bag hahỹ panang bä.

Hỹ jawén dooh ji maa napëë wäd bä aj'yy katëë do pan'aa, ỹynh katëë do pan'aa sa kyyh a mahang.

Tii d' tawén hadoo, ky n'aa ets'ëëh do hyb n'aa paah,
hyb n'aa jewyk do hyb n'aa paa badäk hahỹỹ bä a panang
bä hes'ëëm do paah.

Ramehëm doo me a babuuj rawedii,
ta s'ee hēnh rah'yyb mahũüm do hyb n'aa sahõnh hē
badäk hahỹ hēëj babuuj.

²⁴ Babirõn panang bä radej'ëëp paa P'op Hagä Do ky n'aa
rod,

P'op Hagä Do wë kasëew bong do na-ããj hē.

Babirõn panang hyb n'aa badäk hahỹ haw'ããts hē
radej'ëëp paa sa da hadoo doo.

Ti hyb n'aa P'op Hagä Do wén gawats'iik ta tii", näng mä
ããs kyyh.

19

P'op Hagä Do raj'aa etsë do ky n'aa hahỹỹh

¹ Ta ti jawén ỹ maa napäh tak'ëp kanekan do hỹ pong jé
habong do sa kyyh. Hahỹỹ da tak'ëp sa kyyh:

“Ër j'aa etsë P'op Hagä Doo!

Ti né hē ti ji hed'ëëp doo.

Taw'ããts hē P'op Hagä Do ër h'yy kaha'eeh do takabaj'aa.

Taw'ããts hē sahõnh hē tabag'ããs.

² Baad had'op, heh'ãät sahõnh hē sa hã taky n'aa etyy doo.

Ti hyb n'aa taw'ããts hē ji j'aa etsë P'op Hagä Doo.

Babirõn buuj, ỹynh hajõk do sii heỹỹh do hadoo do ky n'aa
etsëëh do

P'op Hagä Do ky n'aa ety däk nesaa doo hēnh.
 Baad nado boo sahōnh hē badäk hahỹ bā habong do
 panang buuj ran'oo bā.
 Ȳnh hajōk do sii heỹh do hadoo tii, aj'yy tah'yyb tatuk
 do ta ȳm tawadii hyb n'aa.
 Sa h'yyb gó P'op Hagä Do reréd hōm ran'oo bā,
 daap hadoo do hā rah'yy ka'eeh hyb n'aa.
 Ta karapee radej'ēep do majyyw sām P'op Hagä Do abaaj
 kån panang buuj sa hā”, nāk sa kyyh.

³ Tii bā p'aa hēnh raky hadoo:

“Āã j'aa etsē P'op Hagä Doo!
 As'ēeg had'yyt hē panang haoj jēng do tsyg.
 Dooh tahēj bā rahoop doo”, nāk sa kyyh.

⁴ Tii bā 24 wahē n'aa hedoo doo, ji meheet pé kabaj'aa
 do na-āãj hē rabehyy b'ēeh P'op Hagä Do pooj jé, tabag'āãs
 do tyng n'aa jó hasooh doo. Tii b' raj'aa etsē ta hā. Hahỹ
 da sa kyyh: “Ȳ, tii d' né hē. Taw'āãts hē hajōk do
 rahe'oot doo. P'op Hagä Do er j'aa etsē!”, nāk sa kyyh.

⁵ Tii bā, P'op Hagä Do bag'āãs do tyng n'aa bā naa rē
 tanyy ky hadoo:

“Bēeh, sahōnh hē ta karapee tak'ēp ta hā weh'ēeh doo,
 ky n'aa nets'ās doo, ky n'aa etsēeh doo,
 bē j'aa etsē P'op Hagä Doo”, nāng her'oot do kyyh.

⁶ Tii bā ȳ maa napäh tak'ēp kanekan do sa kyyh.
 Gawakaa p'op hana do ky hadoo sa kyyh, et'oom do ky
 hadoo. Hahỹ da sa kyyh:

“P'op Hagä Do Sahōnh Hē Haj'ap Doo,

Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ër h'yy kaha'eeh do sahõnh hã tabag'ããs.

Ti hyb n'aa ër j'aa etsë ta hã!

⁷ Taw'ãäts hë ër tsebë, ër h'yy gadejah,

taw'ãäts hë ër j'aa etsë ta hã,

kaja däk do hyb n'aa B'éé T'aah katëë doo kä.

Ta yÿm pan'aa gadaa däg kãn ta patug kajaa raketëë hyb n'aa.*

⁸ Ta yÿm pan'aa hã takan'oo däk ta saroor pãän papuuj rino häd näng do tak'ëp baad hadoo do s'ëëb.

Baad hadoo do tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew bong do ramoo bok doo,

baad hadoo do rababok doo, tahanäng pé ti pãän rino häd näng do s'ëëb tak'ëp baad hadoo doo”, nãk sa kyyh.

⁹ Tii bä äãs ky hadoo hã yÿ: “Merii hahÿÿh, ‘Ky n'aa kedëng da B'éé T'aah katëë do jãm n'aa hënh katsyyd bong doo.’ ” Tii b' äãs ky hadoo nä: “Ti né hë P'op Hagä Do kyyh heh'äät doo”, näng äãs kyyh.

¹⁰ Tüü ÿ badëë jat tii bä äãs tsyym pa, ta hã ÿ j'aa etsë hyb n'aa paawä. Tii b' taky hadoo hã yÿ: “Dooh. Tii d' madoo manäh. P'op Hagä Do karom né yÿh, ta karom mabahadoo doo da né hë, a wakãän hedoo do Jesus metëeh do hã h'yy kanerét do ta karom rabahadoo doo da na-ãäj hë. Taw'ãäts hë P'op Hagä Do ti maj'aa etsëë. P'op Hagä Do karom yÿh bë nemuun ÿ wén näng, jããm hë Jesus metëeh do tii, ër ta ky n'aa rod hedoo doo, ta wób hã maher'oot doo”, näng äãs kyyh.

Kawaaro hawak do jó hasooh do ky n'aa hahÿÿh

* 19:7 Ket'ëë do ky n'aa gó rabeh'üüm Jesus hã h'yy ka'eeh do séd rah'yyb hedo däk do ta hã ky n'aa. Ta yÿm pan'aa , ta hã h'yy ka'eeh doo.

¹¹ Tii bā ȳ hapäh h̄y pong jé noo kasëets hõm doo. Pój ȳy jé ȳ hapäh kawaaro hawak doo. Taher'oot Do Ji Ky Daheeh Doo, Heh'äät Do na-ääj hē ta jó hasooh do häd. Baad ub taky n'aa etyy taky n'aa etyy doo. Doo tesõots hõm bā. Baad ub ti ta majiī wē takamaj'iī doo, dooh daap hē sa wē takamajē bā. ¹² Gabarëeh ta matym, tēeg hõõ hadoo. Hajõng ta nuu hā hatoonh do ta soog, tabag'ääs do heen n'aa. Ta hā takerii dāk ta häd. Doo hapäh pé ta ti ta häd. Jääm hē ta daaj hē tabahapäh. ¹³ Majyyw ta saroor hā. P'op Hagä Do Kyyh ta häd seeh. ¹⁴ H̄y pong jé warahén n'aa kawaaro hewak do jat'oonh do ta jawén rabana. Pään rino häd näng do s'ëëb tak'ëp baad hadoo doo, papuuj, sa saroor. ¹⁵ Ta noo gó naa sën-jeer hehäm do ganyyh. Ta me taj'aa et'ëek sahõnh hē badāk hahȳy bā hanäng do häj n'aa babuuj. Tak'ëp tamejüü da sa hā, dooh tat'yud mehiiin da ky nadah'eeh doo. Tatu me sapaar s'ëëb, tabag'ääs do heen n'aa me tabag'ääs da sa hā. Uwa ag ta hood gó ji getsi doo da ji tsyym me, P'op Hagä Do Sahõnh hē Haj'ap Do tak'ëp takawajään doo gó kawaaro jó hasooh do rejää da nesaa do moo bok doo. ¹⁶ Ta hatsë hā, ta hā hadāk doo, ta kóm hā na-ääj hē takerii dāk hahȳy ta häd seeh: “Sa Wahë N'aa Heh'äät Doo, Hyb N'aa Jew'yuk Do Sa Wahë N'aa.”

¹⁷⁻¹⁸ Tii b' ȳ bahapäh ääs see papȳyj jó hageët doo. Tak'ëp hadoo doo me ta kyyh tanaëenh sahõnh hē taw'ëed dab hawëh doo, wē hā habong doo. Hahȳy da ta kyyh sa hā: “B'ëëp dana bē bawëh hyb n'aa bē hā P'op Hagä Do anoo doo. Häj n'aa sa wahë n'aa sa dab, warahén sa wahë n'aa sa dab, karejan do sa dab, kawaaro sa dab, kawaaro jó hat'oonh do paa sa dab bē tä da. Sahõnh hē badāk hahȳy bā habong do sa dab, kariw n'aa temah do sa dab, sa karom sa dab, ky n'aa etsëeh do sa dab, ky n'aa nets'äs do sa dab na-ääj hē da bē tä”, näng ääs papȳyj jó hageët do kyyh

taw'ëed sa tä hawëh do hä.

¹⁹ Tii bä kä, ÿ hapäh tabanas'aa akajar me hanyyh do paah, hëej sa wahë n'aa sa warahén sii hë séd hä rakata padëék, kawaaro jó hasooh do wë, ta warahén daheeh sa wë rakaneb'ooh hyb n'aa paawä. ²⁰ Tii d' rakarën né paawä, tabanas'aa kamaso däk. Ta ky n'aa rod noo kanesa doo, meuj n'aa näng do moo wät do paa na-ãäj hë takamaso däk, tii bä, rabadëp nä bä, karaj'aa hadoo doo gó, tëég hõõ gó, saw'aak do hahõng doo gó radewäts bëej kån. Meuj n'aa näng doo me ta ky n'aa rod noo kanesa do wedii paa tabanas'aa heen n'aa gad'oo doo, kabariih, tabanas'aa heen n'aa hyb n'aa jew'yyk doo. ²¹ Sahõnh hë sa kyyh has'üüt do paah, kawaaro jó hasooh do neboh bëeh ta sën-jeer me, ta noo gó naa ganyyh doo me. Sahõnh hë taw'ëed sa dab hawëh do noo nehõj padäg tak'ëp kanekan do hyb n'aa sa tä.

20

Miw hedoo do ta baab ky n'aa hahÿh

¹ Tii b' ÿ hapäh ääs see hÿ pong jé naa hahyng doo. Tak'ëp t'öp gadarong do tabanesaa do noo tég ta moo gó. Haak sapuuw hadoo haeh do tatón ta moo gó. ²⁻³ Tii b' tamaso däk tabanas'aa dõm näng doo, aw'yy hadoo do pooj hawät do Dijab ramaneënh doo, Nesaa Do Yb. Tamaw'yyd däk haak sapuuw hadoo doo me, tii b' tak'ëp t'öp gadarong doo gó tadawäts hyy kån. Miw ta baab tabagëet. Tii b' ääs noo gatsëe däk, tanoo garib däk t'öp gadarong do tabanesaa do nooh, badäk hahÿ häj n'aa babuuj tawad'ii mahãnh miw hedoo do ta baab noo gó. Miw hedoo do ta baab jawén paa bä, takado nyyh dó da.

⁴ Tii bä ÿ hapäh rabag'ääs do tyng n'aa. Ta jó rabat'oonh tii, sa hä P'op Hagä Do an'oo däk do ta wób raky n'aa etyy

hyb n'aa.* Ý hapäh na-ãäj hē baad hadoo do Jesus metēeh do ranerét do hyb n'aa, P'op Hagä Do kyyh ranerét do hyb n'aa ranu gehōg bong do sa h'yyp tym. Ta ti dooh paa rahyb n'aa jewyyg bä tabanas'aa. Dooh paa rahyb n'aa jewyyg bä kabarii tabanas'aa heen n'aa. Dooh paa ragado bä tabanas'aa heen n'aa sa maboor hã, sa moo hã. Ta ti ragenä boo kãn, tii b' Kristo sii rabagãã kãn miw ta baab noo gó. ⁵Jããm pooj jé ji ganyyh do tii. Dejöp do wób dooh ragenä boo bä miw hedoo do ta baab noo gó. ⁶Ky n'aa kedeng, tsyt hē P'op Hagä Do wē kasēew bong tii, jããm hē pooj jé ji ganyyh do noo gó gen'yyh doo. Ta ti hedoo doo, dooh da rahob bä banesaa hēnh, pawóp nuu me däg radejöp do kamaneēenh doo.† P'op Hagä Do wē, Kristo wē na-ãäj hē ramoo bok da, sa hã rahyb n'aa jew'yyk da. Kristo sii rabag'ããs da miw ta baab noo gó.

⁷Miw hedoo do ta baab tabēej hōm jawén paa bä, Nesaa Do Yb kado nyyh dó tabagēet doo gó naa. ⁸Ahōm da tii bä badäk hahÿÿ bä haw'ãäts hē, sahōnh hē häj n'aa babuuj tawedii hyb n'aa. Séd hã da rakata padēek tan'oo bä, Gog, Magog ramaneēenh doo,‡ rakaneb'ooh hyb n'aa. Tak'öp rakanekan da. K'ãäts tēg akajar nabyy me hanäng do hawób né da. ⁹Jé pad'yyt hē badäk hahÿÿ bä naa rabena da. P'op Hagä Do karapee panang, panang P'op Hagä Do kamahãn do ranu haw'ōöd däk da, sa wē rakamaj'ĩ hyb n'aa paawä. Tii bä hÿ pong jé naa tēeg hōō adēē hyng da sa jó. Sahōnh hē ragawatsig hōm da, aooj jēng da. ¹⁰Tii bä, Dijab, hēej babuuj wedii do paah, radawäts tu

* 20:4 Tahajaa na-ãäj hē ji erii bä: “Ta wób rabag'ããs hyb n'aa.”

† 20:6 Taw'ãäts hē 2.11 hã ji ner'oot ta ti ky n'aa. ‡ 20:8 Ta ti Gog, Magog ramaneēenh doo, Nesaa Do Yb karapee P'op Hagä Do wē h'yy kawereem do sa h'yyp mahüüm n'aa tii, P'op Hagä Do karapee wē kaneb'ooh doo.

tame karaj'aa hadoo doo gó, saw'aak do[§] hahõng doo gó, tabanas'aa, ta ky n'aa rod noo kanesa do radewäts bëenh do paa me. Ta tii bä rahob had'yyt hē. Doo da tahēej bä rahoop doo.

Dejēp do paa P'op Hagä Do ky n'aa etyy do ky n'aa hahỹyh

¹¹ Tii bä ŷ hapäh tabag'ääs do tyng n'aa haeh doo, hawak doo, tajó hasooh do na-ääj hē. Ta jasooh do matym gó hanäng do paa badäk hahỹyh, wē na-ääj hē bedo bong.

¹² Tii bä sahõnh hē dejēp do paah, ky n'aa ets'ēeh do paah, ky n'aa nets'äs do paa na-ääj hē P'op Hagä Do bag'ääs do tyng n'aa pooj jé rababē kän ŷ hapäh. Tii bä ma kahé bäh hã kasēets däg kän ta hã ramoo bok do kerih doo. Ma kahé bäh, edēb had'yyt do gadoo do sa häd kerih do heen n'aa tagasēets hõm na-ääj hē. Tii b' dejēp do paa P'op Hagä Do ky n'aa ety däk. Ma kahé bäh hã takerii däk ramoo bok do paah. Ramoo bok do pénh raky n'aa kety däk.

¹³ Dejēp do paa akajar me pehäs do paah, dejēp doo, dejēp do rababong bä habong do na-ääj hē P'op Hagä Do ky n'aa ety däk. Ramoo bok do pénh né hē sahõnh hē raky n'aa kety däk. ¹⁴ Tii bä dajēb gawatsig hõm. Ades häd näng doo, dejēp do rababong do gawatsig hõm na-ääj hē. P'op Hagä Do dawäts hõm ti ta me, karaj'aa hadoo doo gó, tēeg hõõ hahõng doo gó. Akajar hahõng doo, pawóp nuu me däg dajēp do tii. ¹⁵ Ta tii bä radewäts bëenh sahõnh hē sa häd kanerih do edēb had'yyt do gadoo do heen n'aa hã.

21

Jerusarēnh papuuj ky n'aa hahỹyh

§ 20:10 Mäs kyy me ta ti saw'aak do ramaneēēnh enxofre . Tak'ēp mahỹynh do ta tsyg ji poo gó tajēē bä. Tak'ēp tabahõng, tak'ēp ta buu banesaa.

¹ Tii bā wē papuuj, hēej papuuj ŷ bahapēē kån. Badäk hahŷ pooj jé hanäng do paah, wē pooj jé hanäng do paa bedo bong. Doooh boo akajar. ² Tii bā panang Jerusarēnh papuuj,* tsyt hē P'op Hagä Do wē kasēew däk do ŷ bahapäh hŷ pong jé naa hahyng doo, P'op Hagä Do bawät doo bā naa. Tak'ēp tabanäm, maruus katēē do pan'aa saroor tak'ēp hanäm do dadäk doo da, ta patug pan'aa tagadoo hyb n'aa hadoo. ³ Tii bā P'op Hagä Do bag'ääs do tyng n'aa bā naa rē tanyy ky hadoo: “Hŷŷ kã, ajyy, ŷŷj rababok doo bā P'op Hagä Do panang. Sa mahang P'op Hagä Do bawät da. Ta karapee da tii. Sa sii né da P'op Hagä Do bawät. Ti né hē ti rah'yy kaha'eeh doo. ⁴ P'op Hagä Do awug hōm da sa ty nabēēh. Doooh wäd dajēb. Doooh dajēp do hyb n'aa h'yy katón wät péh, dooh wäd do hyb n'aa dajēb. Doooh ji aód wäd bā. Doooh ji ahob wäd bā. Tii d' tawén hadoo da, badoo wät do hyb n'aa pooj jé hanäng doo”, näng P'op Hagä Do bag'ääs do tyng n'aa bā naa ganyyh do kyyh. ⁵ Tii b' tabagä tyng n'aa jó hasooh do ky hadoo: “Sahōnh hē papuuj däk ŷ an'oo bā”, näng. Ti taky hadoo hã ŷŷ: “Merii sahōnh hē hahŷ ōm ŷ maher'ood wät doo. Te hub né hē hahŷ ŷ her'oot doo, tahajaa ji ky dahé bā”, näng. ⁶ Tii b' taky hadoo ēnh: “Sahōnh hē kaja däk. ŷ né hē Aw-Pah, ŷ né hē Omekah. ŷ né hē jāām hē pooj jé hawät doo, ŷ né hē tagadēēg ub hawät doo. Hoo kaanh do hadoo do hã ŷ anoo da tabeēēk hyb n'aa naēng ji edēb had'yyt hē hanoo doo. Bag hēnh ŷ banoo da ta tii. Doooh ta sãm ŷ gahēēn bā. ⁷ Jé nesaa do hã j'aa ketsē do paa hã ŷ anoo da sahōnh hē hahŷ papuuj ŷ pehuuj wät doo. ŷ da P'op Hagä Do rah'yy kaha'eeh doo. Karapé haa d' tii. ⁸ Tii d' nado hēp ŷ n'aa rahoop do je'ŷŷm do hyb n'aa ŷ rahyb n'aa eréd hōm do sa hã, Jesus hã h'yy kanae

* 21:2 P'op Hagä Do karapee sa panang tii.

bong do sa hã, nesaa do sa h'yyb gó hanäng do sa hã, sa da hadoo do dahej'ëep do sa hã, sa yÿm sa patug nadoo do sii he'yÿh do sa hã, mehëm do sa hã, kabarii hã h'yy ka'eeh do sa hã, daap men'yyh do sa hã na-ãäj hë. Karaj'aa hadoo doo gó, tëeg hõõ hadoo doo gó, saw'aak do hahõng doo gó radewäts bëenh da tii. Pawóp nuu me däg dajëp do tii", näng hã yÿ P'op Hagä Doo.

⁹ Tii bä setsi hedoo do ääs, setsi baad nadoo do badäk hahÿÿ bä habong do ahoop do man'aa do paa see ana kãn wë yÿ, ti hã y taky hadoo: "B'ëep. Maruus hadoo doo, B'éé T'aah yÿm pan'aa hadoo do y metëeh da a hã", näng ta kyyh. ¹⁰ Tii bä s'ëeh hadoo y bahapäh P'op Hagä Do Sahee an'oo bä. Säh y hadoo doo gó ääs y tamahüüm kãn waëe aeh do p'op nu däk doo hënh. Ta tii bä Jerusarënh papuuj, tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew däk do panang, hÿ pong jé, P'op Hagä Do bawät bä naa hahyng do tametëeh hã yÿ. ¹¹ Panang gabar'ëeng däk P'op Hagä Do bag tak'ëp gabarëeh do an'oo bä. Pã tak'ëp ky n'aa gebah do gabarëeh do hadoo tagabar'ëeng. Pã gabarëeh do jas-peh häd näng do ty gahiin do hadoo, hapees do hadoo. Tak'ëp ty ganäm pä tæg hawak do hadoo. ¹² Panang w'oo hã ta hadë tak'ëp p'op nu däk doo. 12 ta nooh. Sét ta noo ken'yyh do hã ääs see bagëët. Sét ken'yyh ta noo hã takerii däk 12 hedoo do Isaraéw taah sa panaa du n'aa do sa häd. ¹³ Papÿÿj hana hënh tamawoob hë ta nooh. Papÿÿj hahyng hënh tamawoob hë. Ta karawaa me tamawoob hë, ta karawaa see me tamawoob hë ta nooh. ¹⁴ 12 pä ta hadë hejój n'aa. Sét ken'yyh do hã takerii däk 12 hedoo do B'éé T'aah mejüü do sa häd. Sét ken'yyh pä hã takerih sét hë häd.

¹⁵ Ääs si y her'oot do atón ji metyy do nahëe k'ääts tæg gabarëeh do s'ëeb ji tatu hadoo doo. Ta me tametty panang ta madawëët doo, ta gagod, panang nooh, panang

hadë. ¹⁶ Séd pénh panang ta madawëët doo, ta gagod. Tii b' ji metyy do nahëë me panang ãäs etyn hõm. 2,200 kirõõm ta madawëët doo. Ti pénh ta gagod, ti pénh tanu däk doo. ¹⁷ Tii bã ãäs ety hõm ta hadë n'aa. Ta hadë hebaan doo, 65 meet. Ji metyy do pénh né hë ti ãäs metyy doo. ¹⁸ Pã gabarëëh do jas-peh häd näng do s'ëëb panang hadë. Tak'ëp baad hadoo do k'ãäts tög gabarëëh do s'ëëb me panang katamaa däk. Ty ganäm, paras-ko hadoo. ¹⁹ 12 hedoo do pä, ta hadë mejój n'aa hã sahõnh hë hedoo pé pä gabarëëh do ky n'aa gebah doo. Pã gabarëëh do jas-peh häd näng do pä ta hadë hejój n'aa see hã.[†] Pã gabarëëh do sapiro häd näng do ta see hã.[‡] Pã gabarëëh do agata häd näng do ta see hã.[§] Pã gabarëëh do emerad häd näng do ta see hã.^{**} ²⁰ Pã gabarëëh do onis häd näng do pä ta hadë hejój n'aa see hã.^{††} Pã gabarëëh do rubi häd näng do ta see hã.^{‡‡} Pã gabarëëh do kirisorit häd näng do ta see hã.^{§§} Pã gabarëëh do beriwo häd näng do ta see hã.^{***} Pã gabarëëh do topasijo häd näng do ta see hã.^{†††} Pã gabarëëh do kirisop häd näng do ta see hã.^{‡‡‡} Pã gabarëëh do jasïn-to häd näng do ta see hã.^{§§§} Pã gabarëëh do ametis häd näng do tagadëëg ub pä ta hadë hejój n'aa hã.^{*} ²¹ Gabarëëh do perora häd näng do s'ëëb 12 hedoo do panang hadë noo hã ji bejëng doo bã. Sét hë

† 21:19 Häd pëeh ty gadoo ta ti jas-peh . ‡ 21:19 Häd ty gabajaruut ti sapiro . § 21:19 Hahiin, rii näng ti agata . ** 21:19 Hapëëh ty gadoo ta ti emerad . †† 21:20 Häd hasënh ty gadoo ta ti onis . ‡‡ 21:20 Häd hahiin ta ti rubi . §§ 21:20 Hapees ty gadoo ta ti kirisorit . *** 21:20 Hapees ty gadoo ta ti beriwo . ††† 21:20 Kata ty gadoo ta ti topasijo . ‡‡‡ 21:20 Jawaraah tyb ty gadoo ta ti kirisop . §§§ 21:20 Kata häd hiin do hadoo ta ti jasïn-to . * 21:20 Sãanh tyb hadoo ta ti ametis .

perora ken'yuh sét ta noo pan'aa.† K'ãäts tæg tak'ëp baad hadoo do s'ëëb ta tyw n'aa panang hoo gad'oo bä tabës doo. Ty ganäm paras-ko hadoo.

²² Ta ti panang bä dooh ÿ hapëë bä tób P'op Hagä Do rahyb n'aa esee do tób n'aa. Dooß hyb n'aa péh, P'op Hagä Do Sahõnh Hë Haj'ap Doo, B'éé T'aah na-ãäj hë panang bä né hë rababok do hyb n'aa. ²³ Ta ti panang bä, dooh hyb n'aa pé papÿÿj bag, kamarab bag, tabawag had'ytt hë do hyb n'aa P'op Hagä Do bag tak'ëp gabarëëh do an'oo bä. B'éé T'aah na-ãäj hë panang bag hadoo. ²⁴ Panang bag gó sahõnh hë hëej babuuj‡ rababok da. Sahõnh hë hëej sa wahë n'aa, Jesus hã h'yy kae däk doo, panang hënh ramenaa da rakaweh'ëëh doo, ta tii bä rabajëë p'ëë bä, P'op Hagä Doo, B'éé T'aah rakawehëë däk hyb n'aa kä. ²⁵ Dooß da ranoo gatsëë bä panang. Dooß hyb n'aa péh. Adëb bä had'ytt hë ta tii bä. Dooß wäd atsëm. ²⁶ Sahõnh hë hëej babuuj rabajëë p'ëë da panang hënh P'op Hagä Do raj'aa etsë hyb n'aa, ta hã raweh'ëëh hyb n'aa. § ²⁷ Dooß nesaa pé t'ï hënh hajëë pëë péh. Dooß da rajëë pä bä ta tii bä kabarii hã h'yy ka'eeh do paah, P'op Hagä Do wad'ii do paah. Jããm hë hajëë p'ëë da ta tii bä B'éé T'aah wë hanäng do edëb had'ytt do gadoo do sa häd heen n'aa hã sa häd kerih doo.

† 21:21 Nu nad'ëëd its perora häd näng do badäk hahÿÿ bä ji aw'ytt doo. Tak'ëp tanu eh hahÿ perora. ‡ 21:24 Jesus hã h'yy kae däk do ti ta tii. Jesus hã h'yy kana'eeh do paa p'ooj ub radewäts bëënh akajar hahõng doo me. § 21:26 Tahajaa na-ãäj hë ji erii bä hahÿÿ da: “Panang hënh ramajëëh da badäk hahÿ hëej babuuj sa ma ky n'aa gebah doo, rakaweh'ëëh hanoo doo, P'op Hagä Do hã takan'oo däk hyb n'aa kä, P'op Hagä Do kawehëë däk hyb n'aa kä.”

22

Tamii edëb had'yyt hë hanoo do ky n'aa hahÿÿh

¹ Tii bä kä, tamii awäd had'yyt hë do naëng hanoo do ääs metä wäd kän hã ÿÿ. Paras-ko s'ëëb hadoo, tak'ëp ty ganäm pä tæg hawak do hadoo tamii. P'op Hagä Doo, B'ée T'aah daheeh sa bagä tyng n'aa bä naa taganyyh. ² Ta tyw n'aa panang hõõ bä tabës do hoo gad'oo bä tamii mahyng. Ta nabyy me, ta nabyy see me na-ãäj hë tabahäng joom ji hed'ëëp doo. Kamarab hë had'yyt hë ti rabeaak. 12 nuu me sét ta baab ken'yyh rabeaak. Dooh hëëj haw'ääts hë babuj n'aa rahob wäd bä nahëëh, baad had'yyt hë rababok tan'oo bä ta ti joom g'aad. ³ Ta tii bä dooh ky n'aa kawasee do tanyy wäd bä. Tii d' tawén hadoo da, panang bä né hë P'op Hagä Doo, B'ée T'aah rabag'ääs do tyng n'aa batooj kän do hyb n'aa. P'op Hagä Do karapee, panang buuj, rahyb n'aa jew'yyk da ta hä. ⁴ Rahapäh da P'op Hagä Do mamets. Sa maboor hã takerii däk da ta häd. ⁵ Dooh wäd da atsëm. Dooh hyb n'aa wät pé sa bag, dooh hyb n'aa wät pé papÿÿj bag. P'op Hagä Do ti sa bag. Ta karapee rabagää had'yyt da. ⁶ Tii bä ääs ky hadoo hã ÿÿ: “Te hub né hë sahõnh hë mahapäh doo, mamaa napäh doo, tahajaa ji ky dahé bä. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Doo, ta ky n'aa rod h'yyb mahüüm do tamejõ wät ta ääs, nayyw hë hawät do ta karom sa hã tametëeh hyb n'aa”, näng ääs kyyh hã ÿÿ.

⁷ Tii bä Jesus ky hadoo: “Bë hyb n'aa matakä da! Nayyw hë da ÿ matëëh. Ky n'aa kedëng da, ta jawén hawät do ky n'aa hahÿÿ hã kerih do ky daheeh doo”, näng.

⁸ ÿ Jowäw, ÿ né hë ti sahõnh hë hahÿ maa napäh doo. ÿ né hë ti sahõnh hë hahÿ hapäh doo. Sahõnh hë ta ti ÿ maa napäh jawén paa bä, ÿ bahapäh do jawén paa bä, ÿ badëë jat tũü ääs sahõnh hë ta ti hã ÿ metëëh do tsyym pa, ta hã ÿ j'aa etsë hyb n'aa paawä. ⁹ Tii b' taky hadoo: “Dooh. Tii

d' madoo manäh. P'op Hagä Do karom né yÿh, ta karom mabahadoo doo da né hē, a wakāän hedoo do Jesus ky n'aa rod ta karom rabahadoo doo da, sahōnh hē hahÿ kerih do ky dah'eeh do ta karom rabahadoo doo da na-āāj hē. P'op Hagä Do ti maj'aa etsēē!”, näng ta kyyh.

¹⁰ Tii bä taky hadoo ēnh hā yÿ: “Majejēn manä ta jawén hawät do ky n'aa hahÿ hā ma kahé bäh hā kerii däk doo, edaa däk do hyb n'aa kerii däk do kajaa. ¹¹ Edaa däk do hyb n'aa ta ti kajaa doo, na mabok nesaa doo gó nesaa do moo heb'ook doo, rakanarēn bä rah'yy kawanareem bä. Na ji h'yyb hasuts däk do hadoo hanoo doo gó rababok nä hÿ jawén sa h'yyb hasus do hadoo do hā rakanarēn bä rah'yy kawanareem bä. Tii d' nado baad hadoo do moo bok doo. Taw'ääts hē baad hadoo do ramoo boo had'yyt hē. Ti hadoo ēnh tsyt hē P'op Hagä Do wē habok doo. Taw'ääts hē tii da né hē rababoo had'yyt hē”, näng aās kyyh.

¹² Ti Jesus ky hadoo: “Bē hyb n'aa matakä da! Nayyw hē da y kajaa. Y kajaa bä kä y manaa da sahōnh hē ta sām. Ramoo bok do pénh da y banoo sahōnh hē sa hā ta sām. ¹³ Y né hē Aw-Pah, y né hē Omekah. Y né hē jāām hē pooj jé hawät doo, y né hē tagadēäg ub hawät doo. Y né hē sahōnh hē du doo doo, y né hē sahōnh hē gawats'iik doo. ¹⁴ Ky n'aa kedēng da sa saroor rahetsyid wät doo.* Sa hā takan'oo däk panang Jerusarēnh papuuj gó rabajēē p'ēē hyb n'aa. Sa hā takan'oo däk joom ji hed'ēēp do ag rabepóh hyb n'aa. ¹⁵ Ajyy yÿj awaar nesaa do hedo padēēk doo, mehēm doo, sa yÿm sa patug nadoo do sii ha'yÿh doo, sa da hadoo do dahej'ēēp doo, kabarii hā h'yy ka'eeh doo,

* 22:14 Ji saroor ji hetsyid wät do ky n'aa gó tabeh'üüm ji h'yyb tym ky n'aa. Baad hado däk ji h'yyb, Jesus ji hyb n'aa dajēp do hyb n'aa.

te hub nadoo do gen'aak do na-ãäj hẽ, dooh rahaja bã rajëe pä bã ta tii bã.†

16 “ÿ Jesus, ÿ mejõ däk ãäs karom ÿ seeh, hã ÿ h'yy ka'eeh do hã sahõnh hẽ hahỹ tamaher'oot hyb n'aa. ÿ né hẽ ta ti Dawi panaa Dawi hã P'op Hagä Do ky däng do paah. Watom tak'ëp gabarëeh do hadoo ÿÿh”,‡ näng Jesus kyyh.

17 P'op Hagä Do Sahee, B'éé T'aah ÿÿm pan'aa§ na-ãäj hẽ ky hadoo Jesus hã: “B'ëëp ahyyh!”, næk sa kyyh. Taw'ãäts hẽ hahỹ maa new'ëë do ti na-ãäj hẽ raky hadoo: “B'ëëp ahyyh!” Jé hoo kaanh do hadoo doo, jé karën doo, taw'ãäts hẽ tabana Jesus wë, tagadoo hyb n'aa naëng ji edëb had'yyt hẽ hanoo doo, bag hënh kan'oo däk doo.

18 Tak'ëp péj ÿ maher'oot ta jawén hawät do ky n'aa hahỹ ma kahé bãh hã kerih do maa napäh do hã. Hahỹÿ da bë ÿ maher'oot: Hahỹ kerii däk do bahãnh herih pé ta hã, ta ti hedoo do hã P'op Hagä Do anoo da baad nadoo do ta ky n'aa hahỹ ma kahé bãh hã kerii däk doo, ta bahãnh ji erii bã. 19 Ta jawén hawät do ky n'aa, hahỹ ma kahé bãh hã kerih do ta ky n'aa wób hado hõm péh, ta ti hadoo do hã dooh P'op Hagä Do an'oo wäd bã panang tsyt hẽ kasëew däk doo hënh tajëë suun bã, ta ky n'aa hahỹÿ hã kerih doo. Dooh tan'oo wäd bã joom ji hedëp do ag tepoo bã, ta ky n'aa hahỹ ma kahé bãh hã kerih doo.

20 Hahỹÿ da Jesus, hahỹÿ hã bë tamaher'oot do kyyh: “Nayyw hẽ da ÿ bahyng ÿ matëëh doo. Né hup ÿ né hẽ”, näng.

“ÿÿ. Tii d' né hẽ. Taw'ãäts hẽ. B'ëëp ahyy Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo”, näng ÿ ta hã.

† 22:15 Tabanesaa hënh, akajar hahõng doo bã radewäts bëënh tii. ‡ 22:16 Watom tapaj'ëë bã bawag däk do heen n'aa hadoo Jesus, papuu P'op Hagä Do moo wät do kajaa do tametëeh do hyb n'aa. § 22:17 Ta hã h'yy ka'eeh do tii.

²¹ Ǟ karēn Jesus Hyb N'aa Jawyk Do ky enyym P'op Hagä
Do karapee sa wë. Tii d' né hē taw'ãäts hē. Jããm hē kä.

Pop Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh
 The New Testament in the Nadëb language of Brazil (BR:mbj:Nadëb)
 O Novo Testamento na língua Nadëb do Brasil
 copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nadëb (Nadëb)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nadëb

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Mar 2019 from source files dated 12 Mar 2019

c5681c4e-55f8-5b64-badf-af07c5e28afc